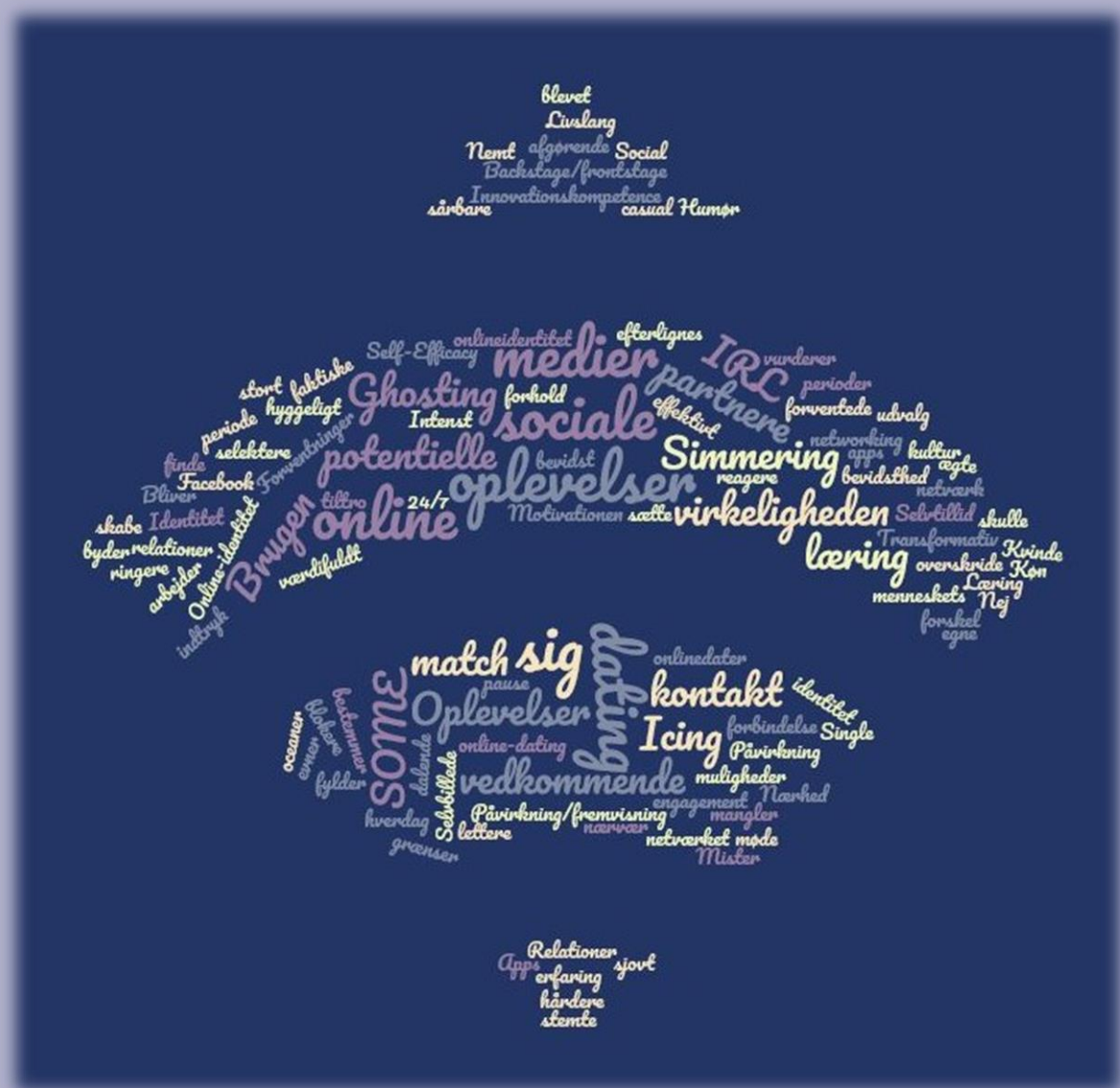

Dømt på et forkert grundlag

En undersøgelse af onlinedatings påvirkning af identitet & selvværd

Kandidatspeciale 2021, Læring- og forandringsprocesser, Institut for Kultur & Læring, Aalborg Universitet

Helle Katrine Brokmann Sørensen, studienummer: 20180794

Vejleder: Margit Saltofte

Anslag specialerapport & artikel: 123.878

Abstract

The study investigates the duality of the online dating phenomenon, and the influence of individuals experience relating to self-esteem, identity development and adjustment. This as the result of the society movement, which paces individuals to become more focused on themselves, and gradually this causes to distance oneself from the wider issues in social related tasks or problem solving. This individualization process will distract individuals, and therefore become lesser capable to recognize true value in the selection process, due to massive information and hereby possibilities to be analyzed. The thesis examines how individuals emotional state are affected in the use of online-dating, and how the behavior in this social construction can cause lower self-esteem. In this perspective, seeks answers relating to the impact on individuals 'offline life', also if this has any consequence according to personal, educational- or psychological development, in general. Self-esteem, or self-efficacy, proves essential in a learning perspective, to obtain knowledge and develop skills as a result.

The thesis is based on the theory of social constructivism, considering the online-dating universe a social construction, in which individuals participate and obtain this structure. Within this social practice, individuals follow implicit and non-verbal directions according to how online-dating is used. The analyze results is based on an online survey, which examines the influence of several identities in various profiles online, and the impact on self-esteem due to dating-app use. Originally examples from everyday life, constituted inspiration and motivation for the survey and overall, the study of this thesis.

The results lead to the surprising conclusion; individuals will not be affected emotionally or long term in 'offline life' due to the experience of lower self-esteem in online-dating practice. Although the evidence show that individuals will be affected by insensitive treatment from other users, rejection, the feeling of lack of meaning and overall have an impact on emotional states. When individuals experience an overwhelming influence on psychological structures, they can 'reset' by leaving the context and take a break from online-dating use. This as a result of an internal core in one's identity, which can stabilize individuals and remind them of who, and what they really are. This concludes that it will bear no consequence to development in everyday life in general. The analysis reveal that

individuals will have a broader range in behaving and presenting themselves in ways which will not manifest in 'offline-life'. This can give the receiver the impression, that individuals intentionally seek to be dishonest, and this causes to feel deceived. Furthermore, this gives the online-dating platform a label; as being for perfection and shallowness. This self-representation is not necessarily due to intentional deceit but can be a product of individuals need to adjust to what is considered the norm, within this social construction, or simply that this identity presented, is the way the person identifies themselves. In this media platform, inconsistencies will not be detected or challenged, therefore individuals can preserve this self-made identity. Finally, the study concludes; the development of several identities online, does not cause individuals to develop stress, confusion, or lead to identity crisis.

Indholdsfortegnelse

Forord.....	1
Indledning.....	2
Projektdesign.....	3
Problemfelt.....	4
Livslang læring, transfer & transformativ læring	4
Self-efficacy.....	5
Ståsteder	6
Identitet & sociale medier	6
Onlinedating, selvværd og selvbillede	7
Jagten på selvværd kan have modsat effekt	8
Problemstilling.....	8
Problemformulering:	9
Metode	10
Kvalitativ udforskning af hverdagslivet	10
Empirisk dataindsamling.....	12
Onlineundersøgelse.....	12
Struktureret interview	12
Målgruppe og kontekst	13
Etik, nærhed og distance	13
Anonymitet og interviewers påvirkningsgrad	13
Afgrænsning	14
Induktiv tilgang.....	15
Eksempler på kategorisering, tematisering og metanoter	16
Kodning af 'rå' data:.....	16
Tematisering:	17
Metanoter:	17
Metodedesign.....	18
Videnskabsteoretisk ståsted.....	19
Socialkonstruktivismen.....	19
Diskursanalyse	20
Teori	21
Identitetsbegrebet	21
Anthony Giddens	21

Forening eller fragmentering.....	22
Narcissismebegrebet – en nyere psykologisk tilgang	23
Identitetsdannelse i det mellem menneskelige samspil.....	24
Social læring & social ansvarlighed	26
Identitet & sociale medier	27
Hverdagslivets rollespil – Erving Goffman.....	28
Analyse.....	30
Fragmentering versus udvikling af vidtgående fleksibilitet.....	30
Fragmentering & selvværd	33
Onlinedating: Forventninger versus erfaringer.....	34
Hvem er jeg og hvordan er jeg?.....	38
Diskursen i dating-universet.....	41
Konklusion	45
Diskussion	46
Metodevalidering:	46
Spørgeundersøgelse som metode	46
Antropologisk perspektiv	46
Metodetriangulering.....	46
Socialkonstruktivisme som videnskabsteoretisk ståsted.....	47
Forskers forbløffelse.....	48
Konsekvenser på sigt.....	48
Litteraturliste	50

Forord

Dette kandidatspeciale, er resultatet af afsluttende semester på kandidatuddannelsen; Læring- & forandringsprocesser, Institut for kultur & Læring, ved Aalborg Universitet. Modulet pædagogik og pædagogisk innovation på 8. semester, banede vejen for at medtænke individers individuelle forudsætninger og bevæggrunde, samt innovationstænkningen i forhold til at forandre på noget selvfølgeligt, ved at anskue dette ud fra andre perspektiver og kreativ nytænkning. I forlængelse af tidligere beskæftigelse med forskellige læringsteoriens fokus på selvværd og identitetens betydning, opstod nye spørgsmål i forhold til at tilegne sig ny viden og udvikle blivende kompetencer, ud fra dette perspektiv.

En særlig tak til min vejleder, Margit Saltofte der har ydet kyndig vejledning i en proces der med lethed kunne blive uoverskuelig, i en tendens til at ville 'favne det hele'.

Indledning

I mødet med sociale medier, opstod spørgsmål; hvorledes identitet og selvværd påvirkes i forhold til læringspotentiale og generel kompetenceudvikling.

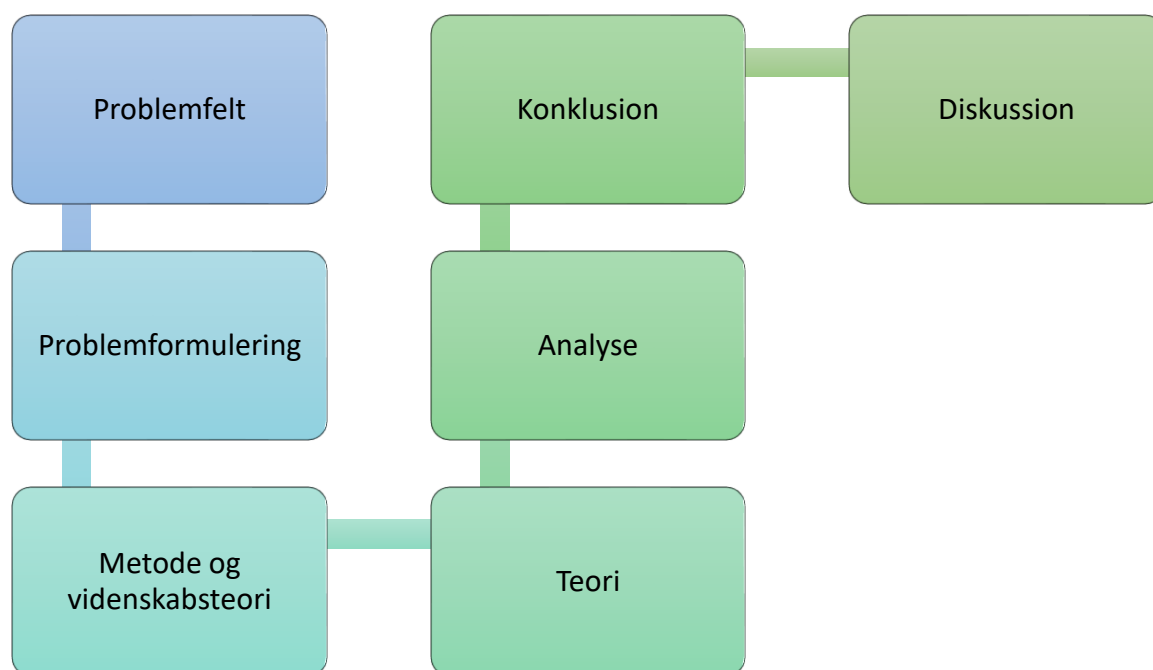
I samtaler og overhørte udsagn i hverdagslivet berettedes om erfaringer med datingapps, om handlende selve energiinvesteringen i denne måde at danne nye relationer på, med henblik på at finde en partner. Dette bliver ofte beskrevet som hårdt arbejde, og det fylder mere mentalt end der oprindeligt var lagt op til. Det er ikke alene tidskonsumerende at udvælge match, skrive med nye mennesker, iværksætte møder og holde flirten i gang, men ligeledes tidskonsumerende i forhold til den enkeltes tankevirksomhed. Dette blandt andet fordi, dette online kommunikationsredskab, efterlader nogle "huller" og nogle ubekendte, hvilket efterlader den enkelte med rækker data og et forholdsvist snævert billede af personen og den reelle situation, og dette nødsager til at analysere sig frem til et fuldstændigt billede, der kan give en form for ro i sindet.

Hverdagslivet viser sig særligt centralt i postmoderniteten, da samfundet her kan betragtes som opløst og erstattet med hverdagsliv, forstået på den måde at den enkelte forholder alting til sig selv og egen livsverden. Dette opbrudssamfund bærer præg af at omfattende processer og strukturer opleves fragmenteret og usammenhængende. For at forstå 'vores liv' må udforskningen tage udgangspunkt i hverdagslivet (Brinkmann, 2012). Online-dating er et hverdagsfænomen, som ikke i det daglige giver anledning til undren eller spørgsmål, da det er en naturlig del af en socialkultur og den måde vi skaber socialt netværk på. Hertil findes det relevant at udarbejde en dybdegående analyse af denne sociale online kultur, og hvilken indvirkning denne har på identitetsdannelse og selvværd, og hvorledes disse påvirkninger har konsekvenser for personers øvrige liv. Igennem studiet opstod et ønske om at udarbejde et projekt der i højere grad var styret af de fund der kan gøres i hverdagsliv og dermed gå mere i dybden med det empiriske materiale, og lade dette bestemme hvilken teoretisk retning der forfølges. I dette speciale udforskes dette tema via inspiration fra hverdagslige fænomener og empirisk via egen spørgeundersøgelse online.

Projektdesign

I nedenstående procesfigur illustreres, hvorledes der progressivt tilgås undersøgelsens forskellige dele og formålet med denne model er at skabe et overordnet overblik.

Procesfigur 1

Procesfigur der illustrerer projektets opbygning – eget arbejde

Problemfelt

For at belyse relevansen for at udforske problemformuleringen, indkredses i det følgende afsnit om problemfelt, samfunds-, lærings- og psykologiske perspektiver på problemstillingen. Indledningsvist udfoldes brede fænomener og herefter bevæges progressivt mod en mere snæver og afgrænset problematik, set i forhold til fænomenet onlinedating.

Livslang læring, transfer & transformativ læring

Samfund, arbejdsmarked og uddannelse kræver kontinuerlig udvikling af specialiseret viden og kompetencer, hvilket betegnes som livslang læring. Fænomenet Livslang Læring kan simplificeret beskrives som nødvendigheden af at lære hele livet og kontinuerligt tilegne sig nye kompetencer. Professor og praktikerforsker, Peter Jarvis (University of Surrey, England) påpeger at begrebet er af mere kompleks karakter og kalder det *“et flertydigt begreb”* (Illeris, 2017:230). Accepteres livslang læring som en gennemgående retning i både uddannelse og arbejdsliv, accepteres ligeledes at disse to arenaer ikke kan skilles ad. I uddannelseskonteksten må naturligt indgå mulighed for at afprøve ny viden i praksis, optimalt i egen praksis, hvis der skal implementeres udvikling og kompetence som følge af efteruddannelse. Hertil, for optimering af forankrende processer, vil uddannelse og kompetenceudvikling aldrig anses som noget der kan afsluttes eller færdiggøres, men derimod som en kontinuerlig og implicit proces (Transfer, Wahlgren & Aarkrog, 2013).

Denne tænkning opfordrer til ikke at definere uddannelse som institution (skole), men at individet må udvikle en innovativ og omstillelig tankegang, hvor 'skolen integreres i individet'. Dette kræver evne til at tage imod ny viden, selekttere og udvikle på nye kompetencer som en del af hverdagslivet. Dette beskrives som 'Livslang læringsbevægelsen', hvor der i bred forstand accepteres, at individer har øget ansvar for egen læring, og som følge må udvikle egne mentale systemer i forhold til vurderingen af, hvilken viden og dermed læring der betragtes som værende værdifuld for den enkelte (Illeris, 2017).

Den transformative læringsproces omfatter hele individets tankevirkomhed og tager højde for, at individer lærer forskelligt alt efter baggrund, holdning, følelser, oplevelser etc. Den transformative læring vil kunne risikere at skulle udfordre et individs selvopfattelse, eller opfattelse af noget denne anser som noget selvfølgeligt. I denne udvikling kan der være tale om, at læringen kræver en delvis ændring af individets identitet eller i måden denne oplever sin omverden (Illeris, 2013). I herværende undersøgelse vil livslang læring, transfer og transformativ læring ikke referere til uddannelse eller generel definition af læring, men begreberne skal sætte perspektivet på, at kontinuerlig udvikling og justering på identitet, i moderne tid er implicit og opleves som en

selvfølgelighed, hvilket bevirker at denne tankegang følger med i alle kontekster hvor individer begår sig.

Self-efficacy

Self-efficacy defineres i herværende undersøgelse, som et integreret system i individet som denne har tiltro til, ved hjælp af egen kraft, at kunne forudse begivenheder, tilpasse sine handlinger og dermed udøve en kontrol over udfaldet. I denne tiltro til eget "system" skabes en ro, selvtillid og skaberkraft der er afgørende for udvikling og læring (Bandura, 1995).

I tiltagende ansvar for egen læring, kræver dette ligeledes en vis selvtillid og handlingstillid. Det bliver en nødvendighed at besidde et mod til at fejle, når der kontinuerligt bydes at afprøve nye og ukendte handlemuligheder som følge af ny viden. Dette kræver at individet har erfaret en oplevelse af self-efficacy, hvor dette har en grundlæggende følelse af at have kontrol over, eller at kunne påvirke begivenheder og processer der har indvirkning på eget liv (Bandura, 1995). Hertil oplevelsen af at kunne forudse og have kontrol over resultatet af sine handlinger. Et individ med en stærk grad af self-efficacy vil ikke lade sig hæmme af fejlslagne forsøg, men acceptere at der kræves mere øvelse frem for at opgive. Tilsvarende vil et individ med lav grad af self-efficacy ikke opleve de succesoplevelser det kræver at opbygge en høj grad af self-efficacy, da denne af samme årsag vil være tilbageholdende med at kaste sig ud i nye situationer hvor der ikke er garanti for succes. Hertil kan opleves handlingslammelse eller mangel på handlingstillid (ibid.).

Der er imidlertid et stigende fokus og en bekymring i forhold til hvordan den voksende teknologi og brugen af denne påvirker, og i hvilken retning den fører os hen. En vinkel er at individet bliver tiltagende fokuseret på sig selv og egne interesser, og dermed fjerner sig fra det kollektive og motivationen for at medvirke til at løse sociale og bredere problemer i samfundet, udebliver (Bandura, 1995). I forsøget på at pleje egne interesser, vil der kunne opleves indre konflikt i forhold til at se tingene fra andre perspektiver og i et kollektivt fokus;

"People have to be able to work together if they are to realize the shared destiny they desire and to preserve a habitable environment for futures to come" (Bandura, 1995:2).

Af Banduras teori udledes, at individet bliver tiltagende mindre afhængig af kollektivet, og derfor kan miste evnen til at tænke kollektivt og ud fra et fællesskabs bedste. I løsrivelsen fra afhængigheden af andre kan ligeledes ske et værditab, og ikke mindst tab af evne til at selekttere i hvad der er værdifuldt at holde fast i.

Ståsteder

Svend Brinkmann, Professor ved Aalborg Universitet, argumenterer for at individer, som følge af sen-moderniteten, har udviklet manglende kompetence til at vurdere begreber for indhold, mål og formål i forhold til aktiviteter og egen livsførelse (Brinkmann, 2016). I stigende krav til kontinuerligt at måle og veje verden, stilles individer imidlertid tilsvarende dårligere til at vurdere værdien af det, der måles og vejes. Det bliver dermed vanskeligt at give et svar på, hvad mening og en meningsfuld tilværelse er: *"På den ene side lader det til, at spørgsmålet om mening melder sig stadig oftere for os moderne mennesker, men på den anden side har vilkårene for at besvare det næppe nogensinde været ringere"* (Brinkmann, 2016:12). Hertil tilføjer Brinkmann, at den massive og fortløbende forskning i emnet og søgen på svar, er udtryk for til stadighed ubesvarede spørgsmål og i forlængelse heraf; 'noget der ikke fungerer'. *"[...] egentlig er spørgsmålet udtryk for en mangel og en længsel. Spørgsmålet er ofte et, man begynder at stille sig, når meningen på den ene eller den anden måde opleves som fraværende"* (Brinkmann, 2016:12).

Det moderne menneske vil finde det umuligt at give et entydigt svar på hvad meningen med tilværelsen er. Brinkmann bringer i sin tese sit bud på hvorledes værdi og mening skal findes i aktiviteter og fænomener der udføres alene for aktiviteten, oplevelsen eller fænomenets skyld, og ikke med et konkret mål for øje, som værende den dominerende faktor. *"Jeg kalder de fænomener, der er mål i sig selv, for ståsteder, da de giver os noget at stå fast på i en ellers omskiftelig verden"* (Brinkmann, 2016:13). Værdien af disse fænomener, som ståsteder vil dermed være subjektiv, samt stille krav til individet i at besidde et grundlæggende fundament at vurdere ud fra og stå fast på (ibid.).

Identitet & sociale medier

Som tidligere beskrevet, kræver det omstillingsparathed og kompetence til at selekttere i massive muligheder som følge af senmoderniteten. I denne konstante omstilling, rejses spørgsmålet, om hvorvidt 'vi kan rumme det hele' og om dette vil resultere i stress og reduceret selvværd eller manglende handlingstillid. Kan vi stole på, at vi vælger det rigtige, når mulighederne er uendelige. Digitaliseringen har tiltagende øget individers muligheder for at selekttere i muligheder og ikke mindst for at promovere sig selv (Illeris, 2013). Sociale medier giver rige muligheder for selv-fremstilling og individer kan på sin vis designe én eller flere identiteter, alt efter kontekst, eller hvem denne skal præsenteres for.

"Gennem disse kanaler har den enkelte mulighed for så at sige at skabe sig en særlig selvformuleret identitet eller et ansigt udadtil [...]" (Illeris, 2013:104).

Dette spiller en central rolle både i forhold til egen selvopfattelse og i forhold til det sociale samspil, og medfører en udbredt og naturlig oplevelse af at indgå i sociale fællesskaber og udvikle på sit netværk (Bjørnstrup mfl., 2015). Illeris sætter spørgsmålstegn ved, hvorvidt fx en Facebook-identitet kan betragtes som den sande identitet, eller om denne enten er en præsentation af den side der ønskes at vise frem, eller et udtryk for personens selvopfattelse (ibid.). "[...] disse fremstillingsmuligheder påvirker identitetsdannelsen og på et eller andet plan gør den mere bevidst og konkret [...]" (Illeris, 2013:104). Sociale medier muliggør at udleve forskellige identiteter i det virtuelle rum, i forhold til at leve op til en 'poleret' version af selvet, hvad enten det udspringer af bevidst fremstilling, eller hvorvidt dette skyldes at individet har en anden opfattelse af sig selv. Disse identiteter kan få lov til at 'leve' online, da der ikke i direkte konfrontation og interaktion med andre, kan udfordres på eller afsløres uoverensstemmelser.

Onlinedating, selvværd og selvbillede

I research om emnet, hvilken udsprang af en forforståelse omkring hvorvidt onlinedating påvirker selvværd i negativ grad, blev der tilbagevendende henvist til en forskningsundersøgelse 'Love me Tinder', udarbejdet af PHD forskere Jessica Strubel, College of Merchandising og Trent A. Petrie, Department of Psychology i USA. I resultatet ses evidens for, at det netop har følelsesmæssige konsekvenser at date online og især kvinder påvirkes på selvbillede (usikkerhed omkring eget udseende) og mænd udtalt på selvtillid og selvværd. Hertil, vises lavere grad af selvværd og selvtillidsfølelse hos mænd, langt mere udtalt for Tinder-brugere, set i forhold til mænd og kvinder der ikke anvender datingapps.

"In SNS [red.: social networking sites] where connections often are based on abbreviated personal profiles, physical appearance attributes are likely to be key evaluative factors. SNS users, anticipating the scrutiny of others, may become acutely focused on themselves, and try to present an image, through their posted photos, that approximates societal beauty ideals and accentuates their appearance" (Strubel & Petrie, 2017:37).

I denne konstante vurdering af omverden, og selektering af mening og værdi, vil individer også bydes at vurdere på sig selv og egen værdi. Dette ved at sammenligne sig med andre individer og søge bekræftelse på egen værdi, og i denne proces kan der være tale om et øget behov for konstant at skulle optimere på sig selv og desuden præsentere den 'bedste version' af sig selv. I 'jagten' på perfektion, vil selvværdet være udsat, da dette sender signal til individet om, at denne ikke betragter sig selv som værende 'god nok'. Tilmed vil selvværdet potentielt blive svækket, når individer ikke får bekræftelsen fra andre i kraft af match, på denne dating app.

“Individuals use Tinder to be validated by others, and when that does not happen, they may quickly move on to something potentially better with the next swipe” (Strubel & Petrie 2017:37).

Ved længere tids brug af dating apps, vil dette behov for selvpromovering have en negativ effekt på selvværd og hvordan den enkelte identificerer sig selv, især hvis denne ikke opnår den tilsluttede bekræftelse i erfaringen med online-dating (Strubel & Petrie, 2017).

Jagten på selvværd kan have modsat effekt

I konstant søgen af den perfektionerede version af selvet, møder individer også i vurderingen af egen værdi et behov for at udvikle på selvværdet. Selvværd er i folkemunde blevet en 'modeterm' og i et øget fokus på fænomenet, kan individer miste fokus på det der er værdifuldt i deres liv. Fænomenet kan resultere i en konstant 'fejlsøgning' i et samfund hvor udvikling og optimering ses som en naturlig del af hverdagslivet.

“[...] people pursue self-esteem by trying to satisfy their beliefs about what they need to be or do to have worth and value; this pursuit has temporary emotional benefits when people succeed but big costs when they fail” (Crocker & Park, 2004:407).

Ovenstående er en del af konklusionen på en psykologisk undersøgelse udarbejdet af to psykologer, Jennifer Crocker & Lora E. Park, Department of Psychology, University of Michigan, USA. I resultatet sås evidens for, at individer der søger at få bekræftelsen og følelsen af at være værdifulde og 'gode nok' ofte, ikke overordnet har så god en selvfølelse som de individer der ikke har fokus herpå (Crocker & Park, 2004). Af dette udledes; at denne søgen på selvværd, og hele bevægelsen omkring mindfulness og 'indre ro', netop kan skabe en gennemgående 'uro'.

Problemstilling

Når individer kontinuerligt bydes at skulle selektere i værdier og muligheder, med udvikling for øje og dette i en nødvendig omstillingsparathed, rejses spørgsmålet; hvorvidt individer er i stand til at navigere i dette konstante krav om at 'genopfinde sig selv'. Ud fra teorien om self-efficacy, kræves en stabil jeg-følelse og selvtillid i forhold til at have modet til at handle i nye situationer, og ved ikke at handle vil udvikling være begrænset.

Når forskning viser, at det kan have konsekvenser for selvværd og selvbillede at online-date opstår en forundring i forhold til, hvorvidt dette har gennemgående indflydelse på personers øvrige liv. Potentielt kunne dette ligeledes, på sigt, være en begrænsende faktor i udvikling og socialisering generelt.

I mulighed og ikke mindst kultur for at profilere sig selv online, og dette i en eller flere 'polerede' versioner, vurderes det relevant at undersøge hvilken påvirkningsgrad onlinedating har på individets identitet, hvilket leder frem til følgende problemformulering:

Problemformulering:

Hvordan påvirker onlinedating individets identitet og selvværd?

Metode

Kvalitativ udforskning af hverdagslivet

Svend Brinkmann er professor i psykologi ved Institut for Kommunikation og Psykologi ved Aalborg Universitet, hvor han er leder af Center for Kvalitative studier. I bogen 'Kvalitativ udforskning af hverdagslivet' (2012), behandles emnet omkring forskningsprojekter der baserer sig på forundring, eller oplevelse af hverdagslige og lettere tilgængelige materialer, såsom bøger, TV, samtaler, brugen af internettet mv. Her argumenteres for hvorledes denne indsamling af data kan være af lige så stor værdi som regulær empirisk dataindsamling:

"[...] kvalitativ forskning i materiale fra hverdagslivet [red.: er] ikke blot er mulig, men også kan være en fornøjelig, personlig læringsoplevelse og have en høj grad af videnskabelig kvalitet, potentielt på linje med meget større forskningsprojekter" (Brinkmann, 2012:13).

Interview og spørgeundersøgelser kan efterlade forskeren med massive mængder af data, ud fra et forholdsvist snævert perspektiv, da nødsaget til at inddele empiri i overordnede og forenklede kategorier for at danne overblik, hvilket er meget tidskrævende i forhold til systematiseringen og bearbejdningen af data. Dette giver mindre tid til de reflekterende processer, hvilke bibringer mere dybde i den teoretiske bearbejdning og analysen efterfølgende (Brinkmann, 2012).

Interesse i at undersøge et givent fænomen udspringer af "[...] forskerens oplevelse af noget mærkeligt, men interessant, fra sit hverdagsliv. Det ville ikke være mærkeligt eller interessant for alle [...]" (Brinkmann 2012:26). Her forstås fænomenet således at det er en forundring i hverdagslige oplevelser der giver anledning til at analysere på dette via videnskabelige forskningsmetoder, for at komme nærmere et videnskabeligt svar. Dette med formål at give mening til, eller at kunne optimere på noget selvfølgeligt i hverdagslivet (ibid.).

Kvalitativ udforskning af hverdagslivet, handler primært om at ville forstå noget, ved at gå dybere ind i fænomenets komplicerede dele via relevant teori, dette eventuelt via andres forskning om emnet eller i indsamlingen af data i hverdagslivet hvor denne er tilgængelig, som fx samtaler under emne, internettet, tv-programmer etc. Når man udforsker hverdagslivet kvalitativt, stiller det imidlertid store krav til forskeren om at kunne forholde sig så objektiv som muligt og kontinuerligt stille spørgsmål til egen forforståelse og tolkning. Derfor er det en proces, hvor dataindsamlingen tager længere tid, men hvor alle led i processen allerede er i gang, i samtid med dataindsamling, da forskeren er nødsaget til konstant at forholde sig reflektiv og analyserende, og ikke

mindst skeptisk til egen fortolkning. *“Det kræver meget af forskeren: Hun skal lære at fokusere sin opmærksomhed, bruge timer på at læse og skrive og være mester i at forbinde teoretiske begreber med den empiriske verden”* (Brinkmann, 2012:30). Resultatet bliver til i en dynamisk proces, hvor undersøgelsens dele bearbejdes analytisk og reflektivt undervejs.

Så vidt muligt tilgås forskningsprocessen ud fra Brinkmanns seks trin for at gennemføre et forskningsprojekt i hverdagslivet:

Trin i forskningsprocessen	
	Vælge et emne
	Indsamle materiale
	Benytte litteraturen
	Fortsætte indsamlingen af materiale
	Skrive analytisk
	Publicere din tekst
<i>Brinkmann, 2012:27</i>	

Denne tilgang til forskningsprocessen vurderes oplagt for undersøgelsen, da dette hverdagsfænomen, som ikke i det daglige giver anledning til undren eller spørgsmål, er en naturlig del af en socialkultur og den måde vi skaber socialt netværk på (Bjørnstrup mfl., 2015). Med afsæt i ovenstående er intentionen at udarbejde en dybdegående analyse af denne sociale online kultur, med afsæt i onlinedating, og besvare hvilken indvirkning denne har på identitet og selvværd.

I en forforståelse omkring hvorvidt denne tilgang ville være tilstrækkelig akademisk og ikke mindst kvalitativ, erfarede i Brinkmanns teori om emnet, at denne tilgang som forskningsmetode er valid. Brinkmann redegør for hvorledes denne kvalitative udforskning af hverdagslivet kan måle sig med traditionel etnografisk forskning, som eksempelvis i feltarbejde og observationer:

“Nogle vil uden tvivl mene, at disse seks trin er alt for upræcise og umetodiske. Men det er min pointe, at god forskning meget ofte hviler på en udvikling af almindelige menneskelige evner til at forstå og kommunikere med andre snarere end på mekaniske metodologiske procedurer” (Brinkmann, 2012:30).

Ovenstående tilgang danner det grundlæggende fundament for undersøgelsen, dette blandet andet da grundlæggende antagelser udsprang af egne erfaringer fra hverdagslivet, og dermed

opstod spørgsmål i forhold til sammenhængen mellem det oplevede og analytisk teori. Herefter udarbejdes en uformel interviewguide til eget brug, inspireret af forudgående undersøgelser omkring onlinedating og selvværd, og herefter formuleres målrettede spørgsmål til brug i en online spørgeundersøgelse.

Empirisk dataindsamling

Den kvalitative udforskning af hverdagslivet udgjorde fundamentet for at gå skridtet videre, og ligeledes indsamle data efter udarbejdelsen af en konkret spørgeundersøgelse. Herunder beskrives, hvorledes data indsamles fra forskellige kilder, via forskellige metoder. Egen empiriske undersøgelse bliver genstand for analysen og de øvrige data, udgør grundlæggende antagelse og begrundelse for at gå dybere ind i emnet.

Empirisk dataindsamling

Forudgående empiriske undersøgelser

- "Love me Tinder": Undersøgelserapport som resultat af undersøgelse af Tinder brugeres påvirkningsgrad af selvtillid og selvbillede.

Strukturerede interview

- Egen online spørgeskemaundersøgelse, i forhold til individers brug af sociale medier og dating apps, og påvirkning af identitet, adfærd og selvværd.

Ustrukturerede interviews

- Samtaler under emne

Udforskning af hverdagslivet

- Egne erfaringer
- Sociale medier
- Tv-programmer der berører emnet

Onlineundersøgelse

Struktureret interview

Spørgeskemaundersøgelser betegnes som strukturerede interviews, da disse "[...] består af standardiserede spørgsmål stillet i samme rækkefølge til alle" (Andreasen mfl., 2017:136). I undersøgelser af denne karakter vil de interviewede gå under betegnelsen respondenter, hvilket anvendes i herværende undersøgelse. Fordelen ved denne form for empirisk dataindsamling er, at det skaber mulighed for at spørge mange individer om det samme ud fra en tese, hvilken ønskes opklaret hvorvidt denne kan bekræftes eller ej. Som følge af den stramme struktur, er det af mindre

betydning hvem interviewer er, i dette tilfælde hvem der har formuleret spørgsmålene (ibid.). Dette da det i det fysiske interview vil stille krav til interviewer at evne, at skabe en tryk relation og stemning, da dette fordrer en åbenhed i besvarelsene (Brinkmann & Tanggaard, 2015).

Målgruppe og kontekst

76 respondenter fordelt på 50 kvinder og 26 mænd har besvaret spørgsmål omkring blandt andet; brug af sociale medier, identitet, onlinedating og adfærd i forbindelse med at afvise eller modtage afvisning online. Dette for at få en indikator på, om det kan have indvirkning på selvværd og selvtillid. Det er med fuld forsættelighed, at spørgsmålene er formuleret i flere dele og for nogle vil de være lidt vanskelige at forstå lige nøjagtigt hvad der spørges til (bilag 1). Dette for at få respondenterne til at reflektere og tænke lidt dybere over sit svar, da der søges at udvinde nogle ærlige og grundige svar og hermed ikke er oplagt, der kan svares med et simpelt ja, eller nej. I empirien ses flere gange tegn på, at respondenterne har reflekteret i skriveprocessen og det er lykkedes at erhverve nogle mere fyldige svar (bilag 2). Linket til undersøgelsen, er blevet delt på egen facebookside, sendt ud via administrationen til studerende ved Aalborg Universitet på mail, og desuden delt i to singlegrupper på Facebook for singler over 40 år, hvorfor den største del af respondenterne findes i denne aldersgruppe.

Etik, nærhed og distance

Der søges at opretholde et fokus på ikke at tolke ud fra egen erfaring og forforståelse, og have et øget fokus på at analysere på konkrete fund i indsamlet empiri. Dette i erkendelsen af, at det er en balance der kontinuerligt skal søges tilbage til i processen, og dette kræver stram styring, både at kunne forholde sig åbent og reflekterende, samt kun at analysere på de faktiske data uden at påvirkes af egne erfaringer og perspektiver. *"Forskerens valg spiller en rolle: Det betyder noget, hvad der fokuseres på, hvordan det tematiseres, med hvilke teorier det begrebsliggøres, hvordan der analyseres og konkluderes"* (Andreasen mfl., 2017:18). I kraft af viden omkring sociale konstruktioner og med bevidsthed omkring forskerrolle, kan bearbejdningen ikke betragtes som fuldstændig objektiv i en forskningsbaseret undersøgelse, på grund egen sammensætning af oplevelser, erfaringer og prægningen af det fænomen der er valgt som undersøgelsesfelt.

Anonymitet og interviewers påvirkningsgrad

Da undersøgelsen foregår online via en 100% anonym spørgeskemaundersøgelse, vil individerne have mulighed for at svare frit på personlige spørgsmål, uden hverken interviewer eller andre har kendskab til personens identitet. Dertil kan interviewer ikke psykisk påvirke respondenterne, da der ikke på noget tidspunkt faciliteres en fysisk interaktion (Ingemann mfl., 2019). Spørgsmålene er en blanding af åbne og lukkede spørgsmål. Der startes ud med lukkede, ja- og nej-spørgsmål for at indkredse målgruppen for hvilke der har responderet på undersøgelsen. Herefter

bevæges processuelt mod spørgsmål der kan bidrage til et svar på problemformuleringen, og spørgsmålene bliver gradvist mere konkrete i forhold til identitet og selvværd. Bevæggrunden for åbne spørgsmål er at respondenterne, når denne har mulighed for at skrive frit, i processen muliggør at reflektere sig frem til et mere dybdegående svar. Dette i en formodning om at respondenterne i denne proces, får øget psykologisk adgang til konkrete eksempler, der har været medskabende til deres erfaring med fænomenet online-dating. Hertil ses elementet; tid som en fremmende faktor, da respondenterne har god tid til at færdiggøre spørgeskemaet og kan holde tænkepauser undervejs, hvilket ikke vurderes at have lige muligheder i single- eller gruppeinterviews.

Afgrænsning

Det er kompliceret at afgrænse undersøgelsesfeltet, da udforskningen af hverdagslivet og adgangen til data online, er et forholdsvist ubegrænset felt. I modsætning til traditionel etnografisk forskning, hvor afgrænsning lettere afklares og defineres, da forsker forholder sig til egen indsamlede empiri, ud fra afgrænsede og forudbestemte spørgsmål og kategorier når der indsamles data (Brinkmann, 2012). I brugen af intertekstuel¹ empiri kræver det stram disciplin at holde sig inden for egen afgrænsning, da det udfordrer fristelsen at udvide det intertekstuelle felt undervejs, da der både foreligger uanede mængder af data, men ligeledes forgrener disse data sig typisk til uddybende data, der enten går dybere i forklaringen, eller giver anledning til nye relevante spørgsmål at stille. Hertil tillægges, at empirien der forefindes i det virtuelle rum og i medier, kan betragtes som "flydende" og i konstant udvikling og bevægelse, derfor må også medtages dette betragtes som et "øjebliksbillede" (ibid.).

Denne metode til at udforske en given problemstilling, stiller desuden store krav til selekteringen og analysen af andres tolkning af deres tekst, der videreformidles. Denne data har allerede været igennem én selektering, tolkning og analysering af anden part, og derfor må forskeren forholde sig kritisk til empirien som værende 'rå data' (Brinkmann, 2012:168). Derfor udgør den 'flydende' og intertekstuelle del grundlaget for undersøgelsen og som fundamentet problemfeltet, og afgrænsningen i forhold til analysen bliver den udarbejdede onlineundersøgelse og disse fastlåste data vil udgøre en samlet 'case'.

¹ Tekster der refererer til anden tekst: "Internettet er en hyperlinkbaseret verden [...]" (Brinkmann, 2012:168).

Induktiv tilgang

Induktiv metode kan defineres således: *"Induktive analysemetoder tager deres afsæt i en udforskning af data. [...] hvor man lader data "tale" og igennem processen må overveje, i hvilket omfang og i hvordan enkeltfænomener kan grupperes"* (Andreasen mfl., 2017:160). Det vurderes oplagt at tilgå undersøgelsen induktivt, da den grundlæggende antagelse opstod i erfaringer fra eget hverdagsliv, i forhold til fænomenet; onlinedating. Den induktive tilgang rammesætter retning for metode og udforskning i selve empirien. Gennemgående temaer i empirien bliver ligeledes styrende for valg af teori til brug i analysefasen. I den induktive forskningsproces søges belæg for at kunne sige noget generelt om et bestemt fænomen via at observere på en række af eksempler inden for en given klasse af eksempler (Brinkmann, 2012).

Forud for udarbejdelsen af spørgeundersøgelsen søgtes afdækket, hvorvidt der tidligere var forsket i emnet og stødte på tidligere nævnte undersøgelser; 'Love me Tinder', hvor der i resultatet sås evidens for påvirkning af selvtillid og selvbillede. Spørgsmålene udvidedes til at omfatte identitetsbegrebet, hvilket vurderes styrende for selvfølelsen og disse to begreber. Identitet bliver dermed omdrejningspunktet og i grundig gennemgang af indsamlet empiri, som værende "rå" data, kategoriseres og grupperes disse fund (Andreasen mf., 2017)

Kategoriseringen sker ved metoden; meningskondensering, også kaldet kodning og denne metode eller teknik er en systematisk og grundig gennemgang af empiri, der bidrager til at skabe overordnede kategorier og overblik. Dette er ikke et analyseredskab, men får meningen til at træde frem via et bedre overblik, der giver forskeren klarhed i forhold til gennemgående temaer i empirien (Ingemann mfl., 2019:202) Denne metode kræver, at forskeren sætter sig grundigt ind i materialet ved gentagen gennemlæsning, overstregning af relevante passager, og i processen udarbejder noter omkring tanker undervejs. Dette både for at lette kategorisering og overblik, men ligeledes vil disse noter være startfasen til selve analysen (ibid.). I studiet af identitetsbegrebet og socialkonstruktivismen, flettes teori sammen med empirien og resultatet bliver til i en vekselvirkning mellem teoriskrivningen og gennemgang af empiri. Kodningen blev til 37 siders meningskondensering, i flere ugers arbejde med empirien, hvor hvert enkelt ud af de 27 spørgsmål blev grundigt behandlet, kategoriseret og egne noter i den forbindelse udgjorde en stor del af analysearbejdet efterfølgende.

Tematisering:

Spørgsmål 9. Hvad vurderer du et match ud fra?

Umiddelbart indtryk/billede og evt. Tekst

- Udseende, fordi det er det første man får præsenteret, sprogbrug (grammatik og stavning) og om de nævner noget interessant i deres profiltekst.
- Prøver at gøre det ud fra deres profilbillede og tekst.
- [...] Jeg vurderer på baggrund af det præsenterede udseende, fra vedkommendes billeder, samt det umiddelbare indtryk man får af at læse dertilhørende profiltekst.
- Som regel om de har en sød/sjov/spøjs beskrivelse, men af og til også hvis deres billeder får dem til at skille sig ud i stedet for – folk der tør vise de sjove og farverige sider af sig selv på billeder, eller måske have en sjov meme.

Pragmatisk vurdering

- Hvad/hvordan han skriver, afstand, alder, job.
- Meget forskelligt, alder, profiltekst, ønsker for fremtiden og selvfølgelig det som øjnene ser.
- Alder udseende og afstand.
- En helhed.. Udseende, fakta som alder, børn, bopæl.
- Personlighed, geografi, billede, køn, alder mm.
- Alder, udseende, størrelse, om der er billede, ryger de, humor i tekst.

(Efter match) Kommunikation, kemi, vurdering IRL

- Udelukkende kemi samt at den modsatte part viser meget interesse for mig.
- [...] Jeg vurderer ud fra helheden. Ud fra hvilke værdier vedkommende giver udtryk for gennem handling, holdning og udtalelser.
- Sidste ende kemi. Til en start at man kan kommunikere og taler samme sprog. Jeg tænkte meget over, hvad der stod i deres tekster, samt hvordan kommunikationen var mellem os.
- Om der er kemi, dette skal der en samtale i gang for at kunne vurderes.

Metanoter:

Spørgsmål 26. Har du en fornemmelse af, at onlinedating har ændret din adfærd i forhold til hvordan du behandler andre?

"I undersøgelsen tegner der sig et klart billede af, at adfærden online må være anderledes fra den i virkeligheden, både på grund af de manglende faktorer, set i forhold til det fysiske møde (Kropsprog, toneleje, ansigtsmimik, subkontekster mm.), og det faktum at en direkte konfrontation fuldstændig kan undgås, uanset om det drejer sig om at give misvisende oplysninger, overskride

andres grænser, blive konfronteret med andres sårede følelser i kraft af en afvisning, eller at få et skriftligt møgfald som følge af en afvisning. Jeg tolker, at uanset personlighed og hensigt, kan adfærden "i virkeligheden" ikke overføres direkte til online kommunikation, eller omvendt. Der vil naturligt være nogle faldgruber som følge af en række manglende elementer. Når størstedelen svarer nej til dette spørgsmål, tolker jeg at der kan være tale om, at respondenterne svarer ud fra hvordan de ser sig selv og det at være "ordentlig" er forankret i selvbilledet, snarere end den faktiske virkelighed" (egne noter).

Metodedesign

Med afsæt i Brinkmanns seks trin i kvalitativ udforskning af hverdagslivet, udarbejdedes en procesfigur hvilken illustrerer undersøgelsens forskellige dele i en 'ikke lineær proces'.

Procesfigur 2:

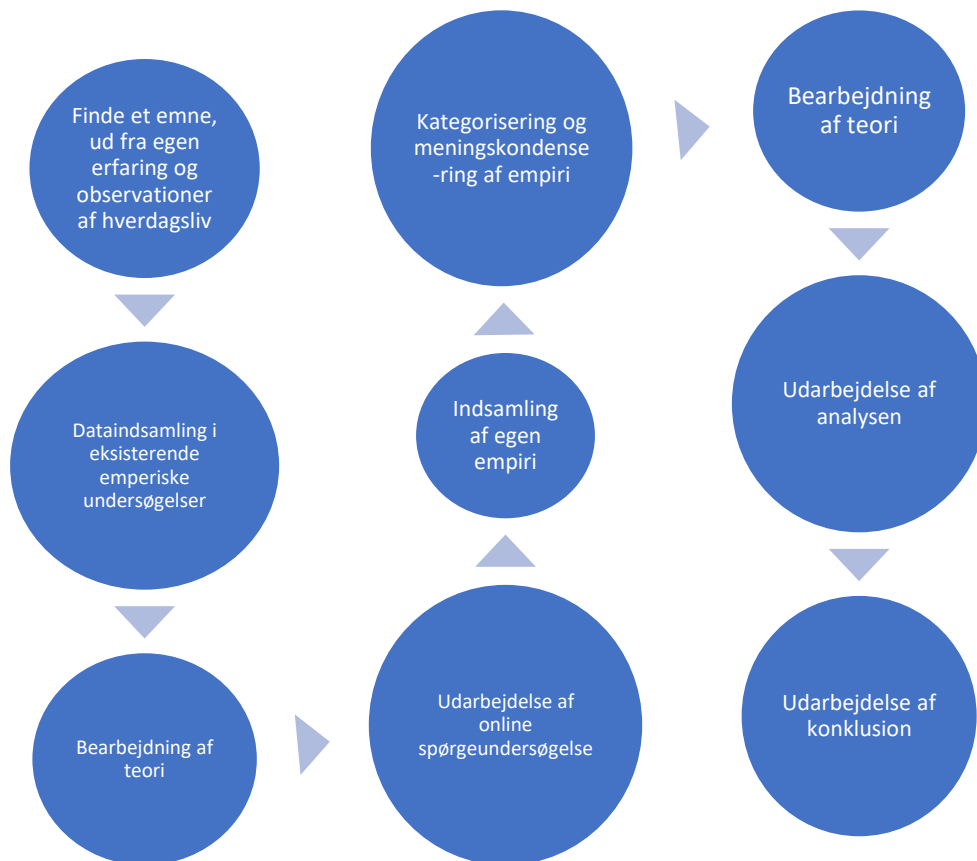

Illustration af metodens proces – eget arbejde

Videnskabsteoretisk ståsted

Socialkonstruktivismen

Socialkonstruktivisme kan defineres som: *"[...] den sociale interaktion, der finder sted når individer udvikler sig kognitivt, lærer eller forstår i interaktion med andre individer"* (Egholm jf. Piaget, 2014:148).

Det vurderes relevant at tilgå undersøgelsen ud fra et socialkonstruktivistisk perspektiv, da fænomenet udspiller sig i en kontekst der skabes og opretholdes af en gruppe af individer i et deltagerstyret system. Med dette menes, at der overordnet eksisterer et tema for hvilket formål platformen har, men ikke deciderede retningslinjer herfor. Fænomenet eksisterer i kraft af de individer der anvender det, og den sociale konstruktion bliver til i et deltagerstyret system. I dette perspektiv, søges at få indblik i respondenternes virkelighed, hvilken repræsenteres i samspillet af individerne i denne sociale kontekst. Hovedfokus er således ikke at forstå selve fænomenet online dating i sig selv, men hvordan dette bliver til i samspillet individer i mellem, i en socialt konstrueret virkelighed (Egholm, 2014:148).

Med afsæt i egen forforståelse tilgås problematikken i online-dating, hvilken blandt andet kan opleves som en psykisk udmattende og frustrerende proces. Dette betragtes som et hverdagsligt fænomen der kan ændres eller optimeres, via opklaringen og forståelsen for de mellemmenneskelige faktorer, og hertil anerkendes at der ikke skal findes et entydigt og endegyldigt svar herpå, da kontekster og fænomener er foranderlige.

"Socialkonstruktivismen er kendetegnet ved sin ambition om at være kritisk og frigørende gennem en afdækning af det menneskeskabte i selvfølgeligheder og dermed åbne for, at uønskede forhold, som ellers virker uomgængelige, kan ændres" (Egholm, 2014:148).

Hvert enkelt individ skal betragtes som repræsentant for det overordnede fællesskab, og derved skal den sociale konstruktion forstås ved at analysere på helhedens mindre dele i det sociale samspil.

Socialkonstruktivismen tager udgangspunkt i en grundlæggende antagelse der foreskriver at viden er kontekstuel og at videnskaben blot er ét ud af mange systemer for, hvordan man anskuer og kategoriserer viden. Således ses ét system ikke som værende mere sandt end andet *"Socialkonstruktivismen og diskursanalysen afviser, at nogle typer viden er mere privilegerede end andre,*

hvorved det enhedsvidenskabelige projekt bliver irrelevant” (Egholm, 2014:147). Fokus vil være på processer og foranderlighed, kontra blivende tilstande og resultater. Socialkonstruktivismen tager udgangspunkt i erkendelsen af, at viden altid er i bevægelse, må betragtes som et øjebliksbillede og blot er et redskab der kan anvendes i fx forandrende processer (Egholm, 2014:148).

Diskursanalyse

Diskursanalyse omfatter både mundtlig og skriftlig kommunikation og beskrives som et sprog der opleves som naturlig praksis i en given social konstruktion (Andreasen mf., 2017:162). Diskursen er bestemmende for hvordan individer i den sociale verden, når de samstemmende og implicit tillægger relationer, oplevelser og fænomener en bestemt betydning. Det forstås i måden at tale om en fælles opfattet virkelighed som noget selvfølgeligt, og diskursen danner og opretholder forståelsesrammen for, hvordan den sociale verden opleves og omtales: *”Diskursen er således en repræsentation af virkeligheden, den sociale praksis og dens logik, og er samtidig med til at skabe den”* (Andreasen mf., 2017:163). Diskursanalyse bliver en gennemgående faktor i undersøgelsen, da det er i konteksten ”online-dating” der søges at gøre relevante fund, og denne i sig selv udgør en social konstruktion, uden et italesat problem, eller retningslinjer for hvordan online-dating bruges, eller bruges ”korrekt”.

Der stilles forholdsvist personlige og sårbare spørgsmål til respondenterne i udforskning af, hvorledes fænomenet mere generelt opleves på det følelsesmæssige plan. Det er i diskursen i besvarelserne, der skal bidrage til konklusionens svar på, hvorledes disse individer oplever online-dating som social praksis: *”Diskursanalyse er en metode, der søger at fremanalysere social praksis, værdier og magtforhold igennem diskursen”* (Andreasen mf., 2017:163). Hvor den sociale konstruktion udgør og opretholder den samstemte og forudbestemte ramme for hvad der er værdi og meningsfuldt, udgør diskursen fælles sprog, eller måden at tale om disse implicite fænomener, indenfor den givne sociale konstruktion.

Undersøgelsesprocessen vil bære præg af en vekselvirkning mellem teori og dataindsamling i den dynamiske progression vil analysen udarbejdes sideløbende og denne opbygges ud fra et socialkonstruktivistisk perspektiv og diskursanalytisk metode. Dette for at sikre pålidelighed og troværdighed, ved at sætte analysens forskellige dele i sammenhæng med hinanden (Egholm, 2014).

Teori

Knud Illeris er professor i uddannelsesforskning, tidligere ved Roskilde universitet og har bidraget til at udvikle formen for projektarbejde. Senere forskningsleder ved Learning Lab Denmark, samt professor i livslang læring ved Danmarks pædagogiske Universitet (Illeris, 2015). Herforuden har han forfattet flere fagbøger om læring, hvilke udgør et grundlæggende fundament i her-værende undersøgelse.

I det følgende afsnit om teori udfoldes identitetsbegrebet, sammenholdt med teori om sociale konstruktioner, social læring & social ansvarlighed samt en kort introduktion til Herman Goffmans teori om "Hverdagslivets rollespil". Identitetsbegrebet bliver det bærende element i bearbejdningen af analysen, da dette skal bidrage til svaret på, hvordan online dating påvirker individers identitet og selvværd. Selvværd defineres i herværende undersøgelse; som en grundlæggende følelse af at besidde værdi i kraft af sig selv – simpelt formuleret; at være god nok. Begrebet selvtillid sættes ofte i sammenhæng med selvværd, og dette som en oplevelse af at kunne præstere noget og turde at handle. Disse to begreber kan være vanskelige at skelne og her betragtes disse to begreber som omfattet af identitetsforståelsen, i opklaring af hvordan individer oplever sig selv.

Identitetsbegrebet

Anthony Giddens

Anthony Giddens er britisk sociolog og ses som banebrydende i behandlingen af identitetsbegrebet med afsæt i et senmoderne perspektiv i bogen; *Modernitet og selvidentitet* (Illeris, 2013).

Giddens definerer begrebet identitet; hvordan selvet opbygger en selvidentitet gennem hele livet. Det er en kontinuerlig fortælling, omhandlende hvorledes individet oplever sig selv og hvordan, eller hvem dette ønsker at være. For at holde gang i denne fortælling, træffer individet en række valg og handler efter denne overbevisning (Giddens, 1996).

I opretholdelsen af individets selvidentitet og selvopfattelse opstår der imidlertid et modsætningsforhold. Denne indre struktur er af afgørende betydning for, hvorvidt individet føler sig tryk og har en form for fast "ståsted". Modsætningsforholdet består i, at ydre påvirkninger både kan styrke individet i sin selvidentitet/fortælling, men ligeledes kan udfordre denne og give en følelse af at blive truet på sit mentale eksistensgrundlag. *"Selvidentitetens fortælling inden for selvets re-fleksive projekt er grundlæggende skrøbelig"* (Giddens, 1996:217). Giddens beskriver desuden

hvorledes senmoderniteten stiller individet overfor en massiv selekteringsproces, der kontinuerligt byder at vurdere disse valg og handlinger og dette i et højt tempo. Dette skaber et pres og konstante dilemmaer, for i mødet med flere valgmuligheder, byder muligheden sig også at vælge forkert (Illeris, 2013).

Som følge af den kulturelle frisættelse i 1970'erne, har individ og samfund lidt et traditionstab, der skaber en højere grad af refleksionskapacitet i forhold til værdier som værende relative. Dette resulterer i, at individer kontinuerligt må forhandle med den omverden de forholder sig til og dette bliver bestemmende for egen definition af selvidentiteten (Ziehe, 2004:15).

Derfor er det nødvendigt at selvidentiteten bliver til, kan tilpasses kontinuerligt og "[...] *restruktureres på grundlag af de skiftende erfaringer i hverdagslivet og moderne institutioners fragmenterede tendenser*" (Giddens, 1996:217). Ligeledes må individet opbygge en form for robusthed og kunne sortere i indtryk, og ikke lade sig overvælde i tilegnelsen af formidlet information og opleve alle ydre påvirkninger som angstfremkaldende eller trussel for selvidentiteten (Giddens, 1996:216). I udviklingen af højere grad af selektering og omstillingsparathed, vil individet skabe sit eget "integrerede system" for tryghed og følelse af kontrol, der fungerer som en barriere imod en konstant og overordnet uvished. Dette fungerer som værn imod trusler for selvidentitetens kerne. Dette kræver at individet udvikler rutinerede, mentale bearbejdningsprocesser, hvilke reducerer indkommende informationer, der via egne holdninger enten forkaster eller genfortolker ny viden der udfordrer selvidentiteten (Giddens, 1996:220).

"At leve i verden, hvor denne verden er den sen-moderne, indebærer nogle særlige spændinger og vanskeligheder for selvet. Vi kan lettest analysere disse spændinger ved at betragte dem som dilemmaer, som på det ene eller andet niveau må opløses for at kunne bevare en sammenhængende fortælling om selvidentiteten" (Giddens, 1996:220).

Forening eller fragmentering

Forening eller fragmentering er et af de dilemmaer Giddens beskriver i udvikling af selvidentitet. I mødet med "verden" og i sociale interaktioner, sorterer individet hvilke informationer skal integreres eller udelukkes i fortællingen om selvidentiteten (Giddens, 1996). I denne proces kan individet tilegne sig evnen til at "justere sensitivt" på adfærd, samt hvorledes man præsenterer sig, alt efter hvilken kontekst og kultur denne indgår i. Dette da individer indgår i pluralistiske kontekster og kulturer, og denne kompetence i at tilpasse sig situationen, gør at selvidentiteten

kan rumme flere forskellige identiteter. Dette blev traditionelt beskrevet som fragmentering i en negativ forstand, der kunne give anledning til stress og identitetskriser. Giddens taler for, at udviklingen har medført, at individer kan styrkes af denne mangfoldighed og sætter sig i stand til at håndtere omskiftende miljøer og identiteter (Giddens, 1996:222).

Foreningen kommer til udtryk i den måde individet accepterer udefrakommende "kulturelle mønstre" og integrerer dem i egen personlighed. Dette kan være problematisk hvis individet gør dette uden bearbejdning af information via mentale sorteringsprocesser, og tillægger sig en på forhånd fremlagt personlighed som følge heraf. Individet adopterer således andres personligheder, tilpasser sig til deres forventninger og opfører sig på samme måde som dem. I dette tilfælde styrkes individets selvidentitets kerne dermed ikke, og disse "[...] *omstændigheder tilsidesætter og udvisker de oprindelige tanke-, følelses-, og viljesakter som repræsenterer individets sande motivationer*" (Giddens, 1996:223). Individets identitet er her afhængigt af, hvorvidt dette anerkendes eller opleves af andre individer og hvorvidt dennes adfærd betragtes som værende korrekt, fornuftig eller hensigtsmæssig.

Narcissismebegrebet – en nyere psykologisk tilgang

Med teoretisk afsæt i et psykologisk perspektiv, udfoldes her den øgede selvcentrering, som følge af senmoderniteten. Ordet narcissisme stammer fra den græske mytologi, hvor den unge Narcissus blev så forelsket i sit eget spejlbillede, at han i denne besættelse lukkede verden ude og sygnede hen i selvoptagethed. Illeris definerer kort narcissisme som en overdreven selvoptagethed (Illeris, 2013:81).

I begyndelsen af 70'erne beskæftigede flere psykologer og psykoanalytikere i USA sig med det faktum, at nogle patienter ikke kun udviste symptomer på narcissisme i traditionel forstand, der typisk manifesterede sig som angst og depressioner. De iagttog hvorledes patienterne blandt andet oplevede en tomhedsfølelse, meningsløshed og i det hele taget en følelse af ikke at kunne mærke sig selv og sin eksistens. Psykoanalytiker Heinz Kohut samlede alle disse diffuse symptomer under diagnosen "narcissistiske forstyrrelser" (Illeris, 2013). Otto Kernberg (psykoanalytiker) betegnede dette som "patologisk narcissisme". De ovennævnte psykoanalytikere beskæftigede sig med narcissismebegrebet ud fra en psykologisk tilgang og som en del af en større helhed i individet, hvilket de fandt, ikke truende på det overordnede og sammenhængende selv, men disse "narcissistiske forstyrrelser" var et udtryk for en manglende jeg-stabilitet og dette skabte et behov for at spejle sig i andre, for på denne måde at opnå en selvfølelse. Patienterne søgte ihærdigt at undgå situationer hvor det ustabile selv blev udfordret eller truet, og dette på grund af en iboende angst for "[...] *psykisk at miste kontakten med sig selv*" (Illeris, 2013:82).

Narcissismebegrebet udfoldet her, ses altså ikke som et udtryk for en overdreven selvoptagethed, men snarere et forsøg på at opfylde noget eksistentielt i sig selv, der oplevedes som fraværende, og dette igennem en spejling af andre individer.

“ [...] de nye narcissister [red.: brugte] andre som “selvobjekter”: de behøvede andre til at opbygge deres selv, og de opsøgte ikke andre for deres kvaliteter som selvstændige personer, men de blev inddraget som erstatning for en manglende psykisk struktur, for oplevelsen af en indre tomhed og utilstrækkelig realitetsfornemmelse” (Illeris, 2013:82).

Udviklingen af denne øgede selvcentrering, bliver til stadighed debatteret og kan ses som en uheldig udvikling af selvoptagethed, uhøflighed eller uopdragenhed, hvor der bør rettes ind (Lasch, 1982), hvorimod den tyske Psykolog, Thomas Ziehe ser dette fænomen som et resultat af en naturlig udvikling, hvor der tilpasses og anvendes de muligheder den enkelte har til rådighed for at realisere sig selv og sine mål. Denne spejling, ikke blot i andre individer, men i andre kulturer, nationalt som på globalt plan må individet, på grund af øgede informationsstrømme, forholde og spejle sig, som en naturlig del af hverdagen. Ziehe kalder dette “mulighedshorisonter” (Illeris, 2013:84). Som tidligere nævnt, må individets fortælling om selv-identiteten holdes i gang og udvikles kontinuerligt, og Ziehes pointe er, at individet når dette har adgang til ny viden, må forholde sig til dets muligheder og selektere i hvad der skal indgå i fortællingen om jeg-identiteten. Heraf udledes, at udviklingen og opretholdelsen af identitet ikke kan ses som en isoleret proces hos det enkelte individ, men at denne udvikles og præges i samspil med andre i en social proces.

Identitetsdannelse i det mellemmenneskelige samspil

Kenneth Gergen er amerikansk professor i psykologi ved Swarthmore College og ses som grundlægger for den socialkonstruktivistiske forståelse, hvor argumentet at individers sociale og psykiske forhold konstrueres i samspil med andre, er centralt (Illeris, 2014).

Sociale interaktioner og relationer er et vigtigt element i analyseprocessen, da udfoldet her redegør for identitetens fundament og udvikling som værende en social proces. Gergen taler for at identitetsdannelsen er af social karakter og dette sker i interaktionen med andre. På sin vis kan selv-identitet/personlig identitet og social identitet ikke skilles ad, da begge er et produkt af en spejling og vurdering af andre, og sig selv i forhold til andre ud fra egen selvopfattelse.

“[...] der [red.: er] ikke levnet meget plads til en personlig identitet, fordi det psykologiske rum i den socialkonstruktivistiske optik ikke skal findes i de enkelte individer, men i samspillet imellem dem” (Illeris, 2013:85).

Illeris italesætter jf. Burr, at individer ikke udviser adfærd der kan karakteriseres som personlige egenskaber hvis det ikke er tiltænkt at være i forhold til nogle andre. Det er ikke meningsgivende at være genert, venlig, selvbevidst osv., udelukkende i eget selskab. I et psykologisk perspektiv er mennesket kun noget i kraft af de sociale relationer dette indgår i, og ikke alene i kraft af sig selv. Disse relationer er afgørende for individets handlinger og forklaringen herpå, skal findes i interaktionen med andre. Mening, forståelse og handling opbygges og genfortolkes i sociale konstruktioner og denne kontinuerlige udviklingsproces bidrager til individets selvopfattelse og identitetsfølelse (Illeris, 2013:86).

“[...] det er et spørgsmål, i hvor høj grad man overhovedet kan tale om en egentlig identitet eller et autentisk selv, for når sociale situationer og sammenhænge ændrer sig, må identiteten og selvet også gøre det. Der bliver tale om en usammenhængende, situationsbestemt form for identitet, der har karakter af en forskellige række roller, som den enkelte påtager sig selv eller glider ind i [...]” (Illeris, 2013:86).

Tilegnelsen af forskellige roller i forskellige arenaer er ifølge Gergen nødvendige for individets evne til at begå sig i verden, der som følge af sen-moderniteten, er tilsvarende fragmenteret. Vi bliver overvældede af infostrømme og ydre påvirkninger, der byder det nødvendigt at omstille sig for at kunne rumme det hele. Han ser dermed ikke denne form for fragmentering som negativ, men som en “frisættelse” hvor identiteten skal forstås som flydende, og en udvikling af evne til at “[...] frit skifte mellem en mangfoldighed af selvstændiggjorte situationsafhængige roller eller “del-identiteter”, på samme måde som man kan skifte mellem forskellige påklædninger, der passer til forskellige lejligheder” (Illeris, 2013:86-87). Illeris tilslutter sig denne tænkning med det forbehold, at han mener at der aldrig kan være tale om en fuldstændig opløsning af en grundlæggende identitet som bærende for disse del-identiteter, for fraværet af en fast identitetskerne, ville unægteligt resultere i psykiske sammenbrud. Dette underbygger han med eksempler på, hvordan mennesker navigerer i senmoderniteten og i utallige mulighedshorisonter, ved at holde fast i en integreret kerne, og lige skal “mærke efter inderst inde”. Denne faste kerne, mener han er udtryk for en gennemgribende identitet som er nødvendig at holde fast i, for at opleve følelsen af at have kontrol over egen tilværelse (Illeris, 2013:87).

Set i lyset af det læringsmæssige, er denne faste identitetskerne essentiel, blandt andet i livslang læringsbevægelsen og i kontinuerlige krav om valg, ansvar for egen læring, og evne til at være fleksibel. En overdreven fleksibilitet der ikke udspringer af en robust kerne, vil dog medføre andre og uheldige konsekvenser “[...] en ubegrænset fleksibilitet der ikke har nogen form for fast forankring i den enkeltes psykiske strukturer, vil indebære en opportunisme og utilregnhed, som

hverken individet eller dets sociale omgivelser [...] vil være tjent med" (Illeris, 2013:87). Dette samstemmende med Giddens beskrivelse af fragmentering og forening, hvor også foreningen kan overdrives og adaptionen af andres identitet, vil svække jeg-identiteten - identitetskernen. Når individer uanfægtet kopierer andres personligheder og adfærd, vil deres meninger også miste værdi og betragtes som utilregnelige og substansløse.

Social læring & social ansvarlighed

Danny Wildemeersch er professor i socialpædagogik og voksenuddannelse i Nijmegen, Holland, og Leuven, Belgien. Behandlingen af paradokset; Livslang Læringens modsætningsforhold set i lyset af individualisering og reduceret social ansvarlighed, var oprindeligt den afsluttende del i et forskningsprojekt 'Voksenuddannelse og social ansvarlighed – forening af det uforenelige?' fra 1998. Medforfattere Matthias Finger, professor i offentlig forvaltning i Lausanne, Schweiz og Theo Hansen, seniorforsker i voksenuddannelse i Nijmegen, Holland (Illeris, 2014). Senere er denne teori blevet behandlet af flere forskere, heriblandt praktikerforsker, Peter Jarvis.

Wildemeersch mfl., rejser spørgsmålet; hvorvidt livslang læringsbevægelsen og stigende samfundsmæssig forventning til ansvar for egen læring, skaber et modsætningsforhold i lyset af globalisering og hertil dominerende individualisering (Wildemeersch, mfl., in Illeris, 2014:315). Ovennævnte undersøgelse tager afsæt i voksenuddannelsesperspektivet, ikke desto mindre vurderes teorien om social ansvarlighed overførbart til alle kontekster, hvor social læring finder sted i en social konstruktion.

Social læring er karakteriseret ved, at den finder sted i deltagerstyrede systemer, i eksempelvis sociale netværk eller grupper, og læringen bliver til i en triangulering mellem deltagerens magt, kreativitet og ansvarlighed (Illeris, 2015:138).

Ud fra tænkningen om mulighedshorisonter, ansvar for egen læring, og den kontinuerlige udvikling af identiteten, dannes indtryk af at individets evne til at begå sig i det senmoderne og pluralistiske samfund, kan betragtes som ét stort gruppearbejde, hvor den enkelte bringer sig selv og sin viden i spil, og i samspillet med andre, stilles overfor at vurdere sin verden og forholde alting til sig selv og egne værdier. Wildemeersch mfl., ud fra et socialt perspektiv, definerer social læring således:

"Social læring og social ansvarlighed [...] en måde at forholde sig på, der udvikles – eller evt. ikke udvikles - samfundsmæssigt som en del af socialisationen og kommer til at stå i et nyt lys i forlængelse af den senmoderne udvikling [...]. Når den enkelte hele tiden selv skal vælge mellem de tilsyneladende grænseløse muligheder og herunder til

stadighed også må vælge sit eget livsforløb og sin egen identitet, er der ingen vej udenom refleksiviteten, der jo netop består i at sætte alting i relation til sig selv” (Illeris, 2015:138).

Når individet kontinuerligt forventes at vurdere alt i forhold til sig selv, og konstant må analysere på egne muligheder opstår der et paradoks i forhold til social læring. Da succes for læringen, forudsætter at deltagerne i den sociale konstruktion arbejder ud fra fælles mål og engagement, og som følge af den omfattende individualiseringstænkning, kan mål og engagement, være lige så forskelligartede som individer selv.

”Den individualiserede værdi af handlekompetence relaterer subjektets etiske kapacitet og engagement ensidigt til det personlige livsprojekts kvalitet” (Wildemeersch, mfl., in Illeris, 2014:316).

I denne selvrealiseringsproces vil individers behov for tilhørsforhold og engagement i løsning af kollektive problemer mindskes, og dermed vil følelsen af social ansvarlighed ligeledes reduceres. I en vedvarende selekteringsproces, hvor individet fordres at fokusere på sig selv og egen livsførelse, tolkes; at for at bevare et overblik og følelse af kontrol over eget liv, falder social ansvarlighed og kollektivitetsfølelse i baggrunden. I denne integrering af livslang læringstænkningen, vil individer enten opbygge en individuel styrke, i kraft af selvstændighed og en ansvarlig identitet, eller dette vil resultere i manglende handlekompetence (Wildemeersch, mfl., in Illeris, 2014:316).

Denne opløsning af kollektiv ansvarlighed og etik, bliver relevant for herværende undersøgelse, i søgen på svaret på om dette har indflydelse på, hvordan individer behandler hinanden online og hvordan det opleves at være en del af denne sociale konstruktion, i et deltagerstyret system.

Wildemeersch mfl. taler for at den sociale læring skal forbindes til både indre psykologiske forhold, såvel som de samfundsmæssige, og findes i de mellem menneskelige processer hvor individer i grupper søger en udviklingsorienteret og kontinuerlig problemløsning igennem et fælles mål og engagement. Hertil italesætter han ligeledes begrebet om social ansvarlighed i relation til social læring, da individet i den øgede refleksivitet også har øget ansvar i at medtænke en social forpligtethed, da der ellers kunne være risiko for at blive forblændet af selvcentrering og vurderinger ud fra snævert perspektiv, som følge af denne konstante og nødvendige “forholden til sig selv” (Illeris, 2015:138).

Identitet & sociale medier

Illeris behandler kort identitet i forhold til sociale medier i bogen, ‘Transformativ læring og identitet’ fra 2013. Han anerkender at det på daværende tidspunkt var for tidligt at gå dybere ind i

præcist hvor meget indflydelse og påvirkning sociale medier har på henholdsvis identitet og transformativ læring. Han betvivler dog ikke, at mulighederne er nær ubegrænsede, når det kommer til at realisere sig selv og have forskellige identiteter i form af profilering online. Dette har sociologisk og psykologisk betydning, både for den enkelte og for samfundet. Den virtuelle verden giver individet mulighed for at fremstå og præsentere sig på lige nøjagtig den måde der tilsigtes.

“Der synes at være en betydelig uenighed om, hvordan man kan forstå sammenhængen mellem den oplevede identitet og den identitet, der gives udtryk for i de sociale medier, fx i hvor høj grad en Facebook-identitet typisk afspejler, hvordan den enkelte oplever sig selv, og i hvor høj grad den kun kan forstås som et udtryk for en identitet, man gerne vil vise frem” (Illeris, 2013:104).

Disse uendelige muligheder for at fremstille sin identitet, selvbillede, egenskaber, onlinereationer og netværk, vurderes at måtte have en indvirkning på kernen og fragmenterne, da disse identiteter afspejler eller kan afspejle en række del-identiteter. De sociale medier bliver en platform hvor den enkelte har rige muligheder for både fragmentering og forening af egen og andres identiteter. Vendes blikket tilbage på narcissismens nyere psykologiske tilgang, kan individer blive fyldt op med selvfølelse og få bekræftelse på de forskellige identiteter, i kraft af disse profiler online.

Hverdagslivets rollespil – Erving Goffman

Erving Goffman var canadisk-amerikansk sociolog, anerkendt inden for sit fag fra 50'erne til 80'erne og kendt for sin beskrivende form, brug af hverdagseksempler samt metaforer.

I bogen hverdagslivets rollespil udfoldes forskellige adfærdsmønstre og roller, alt efter situation, kontekst og relation, som skuespil der udføres på en scene (Goffman, red. Jørgensen 2014). Disse betragtninger er brugbare i analysen af onlineundersøgelsen, da disse del-identiteter kan sammenlignes med roller, og scenen med det indtryk der tilsigtes at give modtageren. På trods af, at Goffmans omdrejningspunkt i disse hverdagseksempler, er i det sociale møde i en fysisk interaktion, vurderes at principperne kan overføres til det digitale møde og kommunikation, ved at italesætte den del der mangler; nemlig, toneleje, kropssprog, kemi, stemning osv. Da Goffman oprindeligt skrev bogen i 1959, var online-interaktioner ikke eksisterende, og dermed ikke medtænkt i teorien. På sociale medier kan den enkelte holde scenen fuldstændig “ren” og fri for uønsket og ufrivillig kommunikation eller indtryk. Dette fænomen kalder Goffman for indtryksstyring:

"[...] ved at praktisere indtryksstyring, hvilket kort fortalt handler om, at vi med vores kommunikationer og adfærd forsøger at påvirke de øvrige deltageres definition af situationen og de involverede deltagere" (Goffman red. Jørgensen, 2014:20).

Indtryksstyring omhandler ligeledes en forventning til publikum i forhold til høfligt at tilside-sætte den optrædendes selvmodsigelser, fejltrin osv. således styringen foregår i samspillet mellem den optrædende og publikum. Der eksisterer i konteksten, ifølge Goffman, en situationsdefinition hvor deltagerne har en indforståethed i forhold til hvordan man behandler de øvrige deltagere og ligeledes en forventning til hvordan disse behandler en selv. I et ikke italesat samarbejde, fordres deltagerne at bidrage til at vedligeholde denne forhåndsbestemte definition af situationen, *"[...] der er med til at sikre opretholdelsen af de tilstedeværendes 'ansigter' eller selvrepræsentation"* (Goffman red. Jørgensen, 2014:21). Han beskriver processen som avanceret, sensitiv og implicit og denne selvrepræsentation er et vigtigt element set i forhold til onlinedating som social konstruktion.

Et vigtigt element i interaktionen er begrebet optræden, hvor der igennem denne optræden søges at give et bestemt indtryk, og igennem sin adfærd overbevise de øvrige og sig selv, hvorvidt man er den man udgiver sig for at være. Goffman veksler mellem begreberne frontstage og backstage, og kan beskrives som henholdsvis optræden og kulissen (Goffman red. Jørgensen, 2014:71). Frontstage er en nøje tilrettelagt og tilpasset optræden for et givent publikum, og backstage er de bagvedliggende konstruktioner der opretholder den tilsigtede facade.

Analyse

Online undersøgelse – sociale medier & identitet

Der er af PHD forskere i USA udarbejdet undersøgelser omkring anvendelse af Tinder, og hvilken påvirkningsgrad brugen disse dating-apps, har på eksempelvis selvværd, selvopfattelse mv. (Strubel & Petrie, 2017). I belysning af emnet, er det næsten udelukkende denne undersøgelse der refereres til, uanset om det er artikler af akademisk karakter eller i eksempelvis dameblade. Denne undersøgelse peger på, at det er hårdt for selvværdet at date på eksempelvis Tinder og at denne måde at skabe relationer på afføder nogle helt nye begreber, i forhold til adfærd og hvordan vi behandler hinanden online. I udarbejdelsen af egen undersøgelse, ønskes indblik i, hvorvidt den samme kultur, adfærd og indvirkning på selvværd/selvtillid også gør sig gældende i Danmark på nuværende tidspunkt. Dette såvel ud fra en bevidsthed omkring, at datingkultur i ex USA og Skandinavien, kan have markante forskelligheder.

Fragmentering versus udvikling af vidtgående fleksibilitet

I bearbejdning af identitetsbegrebet ses en udvikling af identitetstænkningen, set i forhold til oprindelig teori, hvor fragmentering synes at være truende for individets selv-identitet og faste kerne (Giddens, 1996). Nyere tænkning og forskning tager derimod afsæt i, at fragmenteringen er et udtryk for en udvikling af en vidtgående fleksibilitet, hvilket ikke opløser identitetskernen, men ligeledes er bydende nødvendig og forventelig i det omskiftelige senmoderne samfund (Illeris, 2015). I det følgende søges fremanalyseret, hvor der i empirien ses påvirkningsgrad af respondenternes identitet, og denne udvikling af del-identiteter i brugen af dating-apps, samt hvorvidt denne opsplитning opløser selvet, eller dette tilpasses i kraft af kompetencen til at indgå i forskellige kontekster og indtræde i forskellige sociale roller. Flere respondenter er bevidste omkring den flertydighed der kan eksistere i den digitale socialkultur og der kan tilegnes forskellige persona/identiteter, alt efter hvilket medie eller hvilken gruppe der navigeres i:

- “Har overvejet at have forskellige profiler, for at matche de forskellige “roller” man har i det omkringliggende samfund... De forskellige platforme har forskellige målgrupper og formål - så mine profiler afspejler i forvejen noget meget forskelligt, alt efter hvor profilen er” (sp. 5).
- “Lidt forskelligt, alt efter hvilken platform jeg bruger. På Facebook er min identitet blot et billede, som ikke siger så meget om mig. Min twitter er mere mig gennem det jeg skriver/har skrevet tidligere. Selvom jeg ikke bruger mit rigtige navn på twitter. Jeg lægger ikke nok op på Instagram til at den kan stemme overens med min identitet” (sp. 5).

Ud fra ovenstående udtalelser tolkes, at der ikke her ses tegn på at denne opdeling og omskiftelighed i hvilke del-identiteter der kommer til udtryk, giver anledning til nogen form for identitetsforvirring, men derimod opleves som en naturlig del, af det at være social online. Illeris italesætter Eriksons teori om identitetsudvikling, der her grundlæggende etableres i ungdomsårene og herefter anses som værende en nogenlunde fast identitet. Såfremt denne opfattelse af selvet udfordres eller trues, vil dette give anledning til identitetsforvirring og personlige kriser (Illeris, 2013:127). Illeris stiller sig kritisk og argumenterer for at denne tænkning ikke er samstemmende med situation og samfund i dag:

”Som identitetsudviklingen typisk finder sted i dag i samfund som vores, er der således tale om en langvarig og kompliceret proces, som gradvis bevæger sig fra den tidlige ungdoms dominans af afgørende processer over i en stadig mere struktureret proces, hvor forskellige identitetslementer efterhånden får fastere konturer” (Illeris, 2013:127).

Her tolkes, at individerne i konteksten; onlinedating ud fra Illeris definition af identitetsudviklingen, formår at navigere, justere og kontinuerligt udvikle og forfine egen identitetsopfattelse, i vurderingen af hvilke elementer disse identificerer sig med. Denne proces alene, giver ikke anledning til frustration eller forvirring.

I spørgsmål fem spørges ind til, hvorvidt respondenterne har haft oplevelser, hvor andre opfører sig anderledes online, end det tænkes de ville have gjort i det virkelige liv. Dette spørgsmål er et af de essentielle i undersøgelsen, da der netop søges opklaret hvorvidt der eksisterer en slags ”fripas” online, til at ansvarsfraskrive og tillægge sig en adfærd der ikke ville finde sted i ’det virkelige liv’. Dette med henblik på, at komme tættere på svaret på problemformuleringen; Hvordan påvirker onlinedating individets identitet & selvværd? Dette eventuelt trods en rationel forestilling om, at dette ikke bør påvirke individet. Størstedelen af respondenterne har svaret ja til spørgsmålet, og svarene fordeler sig primært i tre kategorier; grænseoverskridende adfærd af seksuel karakter, anden grænseoverskridende adfærd (ufølsom, uhøflig, provokerende eller pågående), og uærlige/misvisende oplysninger i profil, kommunikation eller adfærd.

Grænseoverskridende adfærd af seksuel karakter:

- “Jeg blev engang blokeret af en, da jeg spurgte mere ind til hans job. Han havde en fin titel og var bare nysgerrig på hvad han lavede. Han var mest fokuseret på sex”.
- “Mænd ville næppe tilbyde sex ved første møde, hvis det ikke var onlineskriveri”.

- “Ja, folk kan være meget direkte og nærmest “gå lige til sagen”, hvilket jeg ikke tænker de ville i det virkelige liv” (sp. 14).

Af ovenstående tolkes, at individer ubesværet tillægges flere personligheder og identiteter online og opretholdelsen af disse består i at vælge fra eller til. I første citat, er modparten vedholdende i, at denne relation er af seksuel karakter og bliver tilsyneladende irritabel over, at blive spurgt til noget mere personligt og relaterbart til virkeligheden. I stedet for at respondere, kan der frit lukkes ned for relationen og al kommunikation. De øvrige to citater italesætter, hvorledes denne direkte og grænseoverskridende adfærd, sandsynligvis ikke er modpartens personlighed eller identitet i det virkelige liv. Der er således tale om fragmentering eller del-identiteter der formodes kun at eksistere i det digitale rum.

Grænseoverskridende i form af ufølsom, uhøflig, provokerende eller pågående adfærd:

- “[...] overalt på de sociale medier. Folk tænker at de kan tillade sig rigtig meget når de er gemt bag en skærm”
- “Mange er meget grænseoverskridende online. Der er mange der tror de kan tillade sig at være på en bestemt måde og være mere frembrusende end de ellers ville være i virkeligheden”
- “[red.: Jeg får] indtrykket af, at mange “gemmer sig” bag deres online profiler, hvilket lader dem være grimmere i munden, mere direkte angribende overfor andre de er uenige med, og mere grænseoverskridende” (sp. 14).

I ovenstående, opleves ligeledes hvordan grænseoverskridende adfærd tillægges en specifik identitet der tilsyneladende og udelukkende kan ‘leve’ i det virtuelle rum. Det er i dette fravær af direkte konfrontation med modparten, at individet kan afprøve forskellige personligheder der enten ikke kan forenes med det virkelige liv, eller kræver en selvtillid der ikke besiddes. “[...] *folk tør vise andre sider af sig selv, og det er super nice*” (sp. 14). Denne form for fragmentering ses ikke i empirien som værende et større problem for den der undergår dette, dette kan dog imidlertid have følelsesmæssige omkostninger nogle individer der oplever denne adfærd, i kraft af forvirring, sårede følelser og nedsat selvværd.

Fænomenet kan ligeledes betragtes som værende resultatet af ‘forening’, hvor individet søger at tilpasse sig andre, til det der synes at være idealet i den sociale interaktion, og i denne kommunikation med modparten vil fremstå som utilregnelig og utroværdig (Giddens, 1996:223).

Uærlige/misvisende oplysninger i profil, kommunikation eller adfærd:

- "Ja, helt klart. Det bliver nemmere at spille en rolle"
- "Jeg har mødt flere, som fylder meget i dating-grupper og når man så møder dem IRL, så er de tavse som graven"
- "Indtrykket af personlighed online matchede ikke med det indtryk personen gav i virkeligheden" (sp. 14).

På trods af at denne inkongruens opleves, for mange respondenter, som bevidst bedrag, tolkes; at der i flere tilfælde kan være tale om, den identitet modparten identificerer sig med (Illeris, 2013). Når Giddens italesætter selv-identiteten som 'flydende' og en fortælling der må holdes i gang, kan dette være et udtryk for, at individer i denne fortælling overbevises om, at det den enkelte gerne vil vise frem, også er den faktiske identitet der stemmer overens med virkeligheden (Giddens, 1996). Når Gergen argumenterer for, at identitet er præcist ligeså fragmenteret som det samfund vi begår os i, kan udledes at denne omskiftende og kontinuerlige udvikling af flere identiteter bliver en nødvendighed for at begå sig, og skaber en kultur for dette, som værende naturlig adfærd (Illeris, 2013). I empirien ses dog evidens for, at denne adfærd i nogle tilfælde kan have følelsesmæssige konsekvenser for individer i konteksten, online dating (sp. 14, 16).

I konteksten eksisterer en adfærd, der på modtageren kan opleves som ligegyldighed og ufølsomhed, men snarere er et udtryk for at individer forsøger at navigere i massive mængder af data og mulighedshorisonter, og denne selekteringsproces kan opleves som kold og distanceret (Illeris, 2013): *"Og på dating apps tror jeg at folk er mere direkte omkring hvad de vil have og ikke have, eftersom der er så stor en menneskepøl at vælge i mellem"* (sp. 14). Flere respondenter italesætter hvordan, "man ofte glemmer" at der eksisterer en ægte person på den anden side af skærmen, og dette fænomen går begge veje, som både modtager og afsender. De fleste er således bevidste herom, men dette fortrænges i en ellers uoverskuelig proces. I spørgsmål 17 spørges eksempelvis ind til, hvorvidt respondenterne oplever et dalende engagement i at skrive med/lære en anden at kende, når der er et stort udvalg af potentielle partnere. 60% har svaret ja og de resterende 40%, nej.

Fragmentering & selvværd

I spørgsmål 18 spørges ind til oplevelsen af, at onlinedating har påvirket humør, enten positivt eller negativt. 9 ud af 74 respondenter har svaret nej til at have oplevelser med at onlinedating har påvirket deres humør. De resterende er fordelt på positiv eller negativ påvirkning af humør og selvværd og de fleste oplever en blanding af begge dele i deres erfaring med onlinedating.

Påvirkning af humør:

- Fandt en jeg skrev med og der var godt flow i samtalen, så steg mit humør og selvtillid.
- Adrenalin når man loggede ind og så der var besked. Så fløj man på en lyserød sky også selvom det måske kun var kortvarigt, men potentialet var der.
- Fra det helt ekstatiske, euforiske til noget der minder om depression.
- På den negative side har det været med til at få mig til at føle at jeg ikke er noget værd.
- Ja, det har gjort mig nervøs og angst. Har stoppet med det flere gange for at kunne koncentrere mig om alt andet i mit liv (sp. 18).

I empirien ses evidens for, at brugerne af onlinedating kan miste fodfæste i processen og det italesættes her, hvorledes de er bevidste omkring, at denne selvfølelse og personlighed de bliver opslugt af online, ikke stemmer overens med deres 'ægte jeg'. Derfor vælger flere at tage en pause fra mediet, for på denne måde at finde ind til sig selv igen. Dette stemmer overens med Illeris teori; på trods af omskiftelige roller og identiteter, findes der i individet en fast kerne, der kan søges tilbage til, hvis man for en stund, 'mister sig selv' (Illeris, 2013:87).

Det beskrives ligeledes flere steder i empirien, hvorledes påvirkning af selvværd ikke opleves som længerevarende, og individer kan ophæve lav selvfølelse ved at søge ud af konteksten, og vende tilbage når de er klar igen: *"Ja, helt klart. I de perioder jeg har haft en aktiv profil er jeg mere nervøs og angst, og det plejer jeg aldrig at være"* (sp. 22). Ligeledes udtaler flere, hvordan længere tids brug af dating-apps, uden det ønskede afkast, kan medføre meningsløshed, nedsat selvværd og dette får dem til at føle sig "som én af dem" – ukritisk, desperat og afventende (sp. 22, 25). Selvrepræsentation er jf. Goffman en fælles opgave at opretholde og når opfattelsen af hvordan vi er og hvorvidt vi er 'sådan én', ikke bekræftes i samspillet med modtager, vil selvværd og identitet blive udfordret midlertidigt.

Hertil er flere respondenter bevidste omkring, kun at online-date i perioder med højt selvværd og dette fordrer en psykisk bedre oplevelse af, de muligheder onlinedating fører med sig, i kraft af at kaste sig ud i nye og sårbare situationer (sp. 22).

Onlinedating: Forventninger versus erfaringer

I spørgsmål syv og otte spørges respondenterne ind til, hvilke forventninger de indledende havde til online dating og hvorvidt disse forventninger blev indfriet i erfaringen med fænomenet.

Dette kan have relevans for påvirkningsgraden af identitet og selvværd. Eksempelvis har flere oplevet at have en positiv tilgang til onlinedating, og i processen oplevet sig forvirret og uforstående overfor hvorfor dette, forholdsvis uskyldige indslag i hverdagen, kan 'fylde' så meget og

give anledning til sårede følelser og nedsat selvværd. Individer kan indledende tilgå oplevelsen med selvtilid og et klart billede af sig selv. Denne lethed bliver med tiden erstattet med frustration og forvirring og individet har sjældent et værn, når dette indledningsvist tilgås med et let og positivt sind.

Med ovenstående spørgsmål søges svar på, hvorvidt der i et bredere perspektiv opleves at tilgå fænomenet online dating med en lethed og optimisme, der sidenhen uforvarende erstattes med frustration og nedsat selvværd, der ikke opleves som værende rationelt.

Undersøgelsens resultat viser evidens for, at omkring halvdelen af respondenterne fra start, havde intentioner og forventninger om at møde seriøse mennesker, der ligeledes delte samme ønske om at finde en partner. Den anden halvdel forholder sig skeptiske eller anvender mediet som tidsfordriv eller for at opnå 'useriøse' relationer. Nogle viser åbenhed i forhold til at det kan ende med et seriøst forhold, men forholder sig afslappede hertil:

Den håbefulde og seriøse

- "At folk ALTID ville svare ved et match – simpelt nej tak alligevel er jo en menneskeret, men ghosting foregår hele tiden og jeg søger en komplet reel mand med god gammeldags opførsel på bundlinjen".
- "På første dating side havde jeg engang høje forventninger om at finde en kæreste. Nu er jeg noget mere afslappet omkring det".
- "At finde en kæreste".
- "Jeg troede mere på det i starten".
- "At mange var reelt søgende, engagerede og seriøse".
- "At den anden part også var alvorlig og realistisk".
- "At finde den sidste kæreste og folk der var der, også gjorde det samme" (sp. 7).

Den afslappede eller useriøse

- "Regnede med at det var tidsspil eller et hurtigt besøg (one night stand)".
- "Ikke det store, bare lidt adspredelse".
- "Absolut ingen forventninger. Kun brugt i sjov".
- "Ikke noget, at det mest var for sjov. Kom der en kæreste ud af det, er det fedt".
- "Jeg havde ikke de store forventninger - jeg tog det som det kom. Jeg håbede på at møde spændende mænd og evt. finde kærlighed".
- "Jeg ved ikke om jeg havde forventninger – det blev primært brugt som tidsfordriv".
- "Tidsfordriv, venskaber og sex".
- "Bare for sjov, tænkte det ikke som noget seriøst (tinder)" (sp. 7).

Med afsæt i Wildemeersch mfl. teori om social læring og social ansvarlighed tolkes, at for disse individer som medlemmer af denne sociale konstruktion, med succes skal opnå deres mål for dette, er det nødvendigt at medlemmerne har samme mål og engagement i forhold til at nå dette mål. Den sociale ansvarlighed kommer her også til udtryk via medlemmernes fælles ansvar i at se helheden og ikke kun delene og desuden forholde sig åbent til at inddrage andres perspektiver (Illeris, 2013). I undersøgelsen, kan det tolkes som problematisk, i forhold til succes, at brugernes forventninger, mål og engagement ikke stemmer overens som helhed, men derimod bærer præg af, at være en fragmenteret social konstruktion at begå sig i. Dette vil medføre forvirring og frustration hos de håbefulde, der tilgår online dating med intentionen om at møde en seriøs livspartner, og i processen forvente et respektfuldt 'samarbejde' og kommunikation med andre individer, der tiltænkes at have det samme mål.

I besvarelserne på spørgsmålet, hvorvidt respondenternes erfaringer stemte overens med deres forventninger, ses tegn på at nogle har følt sig vildledte, skuffede, stødt og i nogle tilfælde uværdigt behandlet af den anden part. Andre har forventningsafstemt på forhånd ud fra andres erfaringer og har haft lave eller ingen forventninger til brugen af dating apps, og dermed ikke følt sig overraskede over udfaldet. Også her fordeler respondenterne sig cirka 50/50.

Erfaring stemmer ikke overens med forventning (skuffet/såret/bitter)

- "Langt flere er ude efter nem og billig sex..."
- "Ja, synes mange havde fokus på latterlige ting og så lærte jeg fænomenet ghosting".
- "Ja, stor forskel. Jeg har oplevet mange der blot anvender det som fornøjelse og tidsfordriv. Mennesker der agerer som om andre er en forbrugsvare".
- "I 2014 var jeg 40 år. De mænd jeg matchede søgte nye forhold. Folk svarede pænt og behandlede hinanden ordentligt. De læste profilttekster. Der var få på appen. Forventede det samme i 2020 da jeg gik på igen".
- "Der er stor forskel. Det er en overfladisk sortering af mennesker, som profilerer sig på højde, træning mm. Og knap så meget om deres mål for livet og hvem de er som mennesker" (sp. 8).

Ingen forskel i forventninger og erfaring – afslappet holdning

- "Nej, det var ikke muligt at finde den eneste ene, men det regnede jeg heller ikke med".
- "Forventede ikke at det var nemt, men har da haft en fantastisk mand fundet via dating app".
- "Nej, jeg forventede ikke noget "afkast" og droppede derfor også dating-apps efter en rum tid, hvor det til sidst blev noget trægt. Jeg forventede intet, da jeg er noget kræsen, og at det derfor rent statistisk set, var usandsynligt".
- "Lidt, men ikke meget. Nogle kan bruge det som et springbræt til et seriøst forhold, men det er langt fra størstedelen".

- "Tja. Svært når mine forventninger var så vage igen. Tror måske at jeg er blevet mere positivt overrasket over det end noget andet" (sp. 8).

I denne afslappede holdning til online dating som helhed, ses tegn på en solid jeg-følelse der bidrager til en form for resiliens, i forhold til individet ikke lader sig påvirke af oplevelsen uanset udfaldet. Der tillægges en vis distance mellem det forventede/oplevede og individets kerne og selvfølelse (Illeris, 2013). I kraft af denne mentale tilgang, kan individet stå stærkt og ikke markant lade sine psykiske strukturer påvirke heraf. Ud fra dette tolkes et paradoks, da i opbygning af relationer og den føromtalte kemi, vil kræve at individer forholder sig åbne og til en vis grad sårbare, set i lyset af de elementer der mangler i online-kommunikation, hvilket udsættes indtil interaktionen i det fysiske møde. For at opnå en følelse af 'connection' til et andet menneske tolkes, at individer må vise noget af den inderste identitetskerne og stå ved sin sårbarhed, for netop ikke at give modtageren oplevelsen af at blive "[...] *hensat til en død profil i stedet for et menneske*" (sp. 8). I empirien opleves denne distance eller resiliens som værende useriøs, ufølsom og håbløs i forhold til de individer der målrettet søger kærligheden. I denne kontinuerlige selektering kan individer blive ramt på, at deres anstrengelser ikke giver afkast og give anledning til at tvivle på sig selv, egen formåen og værdi:

"Personlig meningsløshed - den følelse, at livet ikke har noget værdifuldt at tilbyde – bliver et fundamentalt psykisk problem i sen-moderniteten. Dette fænomen bør forstås på baggrund af en fortrængning af de moralske spørgsmål, som dagliglivet rejser, men som nægtes besvarelse. Eksistentiel isolation er ikke så meget et spørgsmål om, at individer adskilles fra hinanden, det er en adskillelse fra de moralske ressourcer, der er nødvendige for at have en tilfredsstillende tilværelse" (Giddens, 1996:18).

Tolkning; individer når stillet overfor denne konstante selvrealiseringsproces, fortaber sig i egen selvorientering og dette kan medføre omfattende begrænsninger i forhold til behovet for at udvise social ansvarlighed, føle tilhørsforhold og kompetencen til at udøve eller modtage omsorg i sociale interaktioner (Wildemeersch, mfl., in Illeris, 2014:316). Heraf tolkes, at nogle medlemmer af online-dating som social konstruktion, forventer en distinkt og implicit adfærd fra andre medlemmer, hvilket kan få individet til at vakle og tvivle på sig selv, og dette denne repræsenterer, når forventning ikke indfries (Goffman red. Jørgensen, 2014). På trods af; online dating er bygget op omkring netop dét at skabe relationer, kan denne mangel på retning og samstemning af forventninger, medføre en opbrudt og ineffektiv kommunikation og give anledning til meningsløshed (Giddens, 1996). Heraf tolkes; onlinedating som social konstruktion, byder ikke at være en del af et fællesskab, men derimod dyrkningen af egne interesser og mulighedshorisonter. I

frygten for, i et uendeligt hav af muligheder, at vælge noget værdifuldt fra, kan individet i stedet 'vælge det hele' og derefter forholde sig og selektere ud fra egen interesse (Illeris, 2013). Denne individualiserede selekteringsproces er opøvet og nødvendig for at begå sig i et fragmenteret samfund, men i denne udvikling påpeger Wildemeersch mfl., at den etiske og kollektive tænkning reduceres (Illeris, 2014).

Hvem er jeg og hvordan er jeg?

I empirien ses tegn på, at den oplevede uoverensstemmelse mellem andre brugeres profiler og ægte identitet kan skyldes tre faktorer:

1. **Bevidst indtryksstyring** (Goffman red. Jørgensen, 2014). Den enkelte søger at opnå den perfekte repræsentation af sig selv, og ved brug af sociale medier som virkemiddel, er det muligt at opnå en fuldstændig 'ren' optræden, hvor forstyrrende elementer vil være ikke eksisterende. Profileringen af sig selv, bliver et udtryk for en 'vare' der skal sælges på et 'marked' med overvældende konkurrence: *"Man kan aldrig give et 100% ordentligt billede af sig selv, der skal man mødes. Men man prøver at lave det bedste salgsopslag man kan"* (sp. 5).
2. **Spejling af andres identiteter** (de nyere narcissister, Illeris, 2013). I navigeringen af uendelige muligheder, i et samfund hvilket kræver fleksibilitet og omstillingsparathed (Ziehe, 2004), vil individer være nødsaget til at spejle sig i andres fremtræden og adfærd. Dette for at opnå en retning for, hvad der i den sociale konstruktion opleves som acceptabel og korrekt adfærd (Andreasen mfl., 2017). Dette vil også komme til udtryk i begrebet forening, hvor individer søger at justere sig sociale normer, ved at adoptere andres personligheder og 'være ligesom dem', der menes at være veltilpassede i forhold til disse normer (Giddens, 1996). I samstemning med Illeris, tolkes, at denne adaption er et udtryk for bare én af individets del-identiteter og dette i forhold til herværende undersøgelse, viser sig som en forholdsvis bevidst handling, og ikke noget der i sig selv giver anledning til en fuldstændig identitetsændring eller forvirring.

I besvarelserne og ud fra egen hverdagserfaring, kan profiler ligne hinanden til forveksling og lade til at være opstillede efter et umiddelbart ikke italesat layout. Oplysninger om højde og træning fx, bliver fremtrædende, hvilket opleves som værende normen og diskursen for hvordan man begår sig i denne kontekst (Andreasen mfl., 2017). En respondent italesætter, hvilke kriterier hun vælger en kommende kontakt ud fra: *"Naturlig. Minus bare overkroppe. Minus træningsbilleder. Minus bil-billeder. Minus status billeder"* (sp.

9). I forsøget på at tilpasse sig det, der virker som normen på dating-apps, og fremstå som en 'reklame', kan individer uforvarende modarbejde sig selv og deres mål. Dette tolkes som 'forening' af andres identiteter, hvor individet adopterer andres identiteter og selv fremstilling, da dette vurderes som værende korrekt og acceptabel adfærd inden for denne kontekst (Giddens, 1996). Denne del-identitet som profilen repræsenterer vil, i egen tolkning, ikke kunne give et fyldestgørende billede af personen, og denne vurderes på de få oplysninger der er til rådighed, som værende overfladisk.

3. **Egen selvopfattelse stemmer ikke overens med virkeligheden** (Illeris, 2013). I denne kontekst er der ikke tale om bevidst bedrag, men et udtryk for hvordan individet oplever sig selv som person. Når denne person ikke opleves i direkte og fysisk interaktion, vil den 'rene' kommunikation, uden forstyrrende elementer være dominerende, og uoverensstemmelser vil ikke opfanges af modtageren (Goffman, red. Jørgensen, 2014). Ovenstående bevirker, at modtageren kun kan tolke på de data, afsenderen stiller til rådighed. Dette kan opfattes som bevidst indtryksstyring og for modtageren som bedrag, når oplevelsen af den indledende kontakt ikke stemmer overens med oplevelsen af denne person i virkeligheden: *"[...] folk angiver gerne alle mulige værdier, de ikke besidder eller ønsker hos andre for den sags skyld. Mange prøver at være åbne og reflekterende – men er mere definerende og bedømmende. Og angiver at ønske modspil hos en partner. Efter min bedste overbevisning er det mere en modeterm end et reelt ønske"* (sp. 16).

Hvordan individers identitet er bestemmende for hvordan egen adfærd opleves og på sin vis registreres, kommer ligeledes til udtryk i herværende undersøgelse, i spørgsmål rettet mod erfaringen med nyopståede fænomener inden for online dating; simmering, icing og ghosting². Til trods for at størstedelen i spørgsmål 12 havde oplevet at blive udsat for et eller flere af begreberne, mente langt flere end forventet, ikke at have udsat andre for denne adfærd. I nogle af besvarelsene, forekommer det dog at individet ikke er bevidst om hvorvidt dette praktiseres. I forlængelse heraf ses flere respondenter reflekterende i besvarelsen af spørgsmålet, og når frem til, at have udsat andre for denne adfærd, men ikke før har været bevidste herom.

Her tolkes; at det for nogle respondenter gør sig gældende, at deres grundlæggende identitet baserer sig på dét; 'at være et godt menneske' og anerkender disse fænomener som ufølsom

² Simmering: Give vage forklaringer for manglende svar, for at holde "gryden i kog", trods dalende interesse.
Icing: Svare sjældent og kort, i stedet for at afslutte kontakten.
Ghosting: Ophøre med at svare, eller fuldstændig blokering af modtageren.

adfærd, hvilket kan være vanskeligt at forene sig med som værende en del af identiteten (Giddens, 1996). I denne proces kan individer undergå en psykologisk fortrængning: *"Skyldfølelse bærer betydningen overtrædelse af moral: [...] der udspringer af mislykkede forsøg på eller en manglende evne til at tilfredsstille særlige former for moralske imperativer i en persons adfærd"* (Giddens, 1996:181). Af ovenstående tolkes, at i fraværet af direkte konfrontation, har individer større mulighed for at bekræfte sig selv i egen opfattelse og bevare oplevelsen af, ikke at udsætte andre for disse begreber. Størstedelen af respondenterne erkender dog at have anvendt begreberne i en eller anden form.

Har udsat andre for simmering, icing eller ghosting

- "Jeg kan ikke mindes jeg har gjort det det. Men højst sandsynligt tror jeg alle har gjort det ved online-dating. Enten fordi interessen døde, eller man blev skræmt lidt væk".
- "Måske de to første, men ikke nødvendigvis bevidst. Jeg har ghosted andre".
- "Jeg har været slem til at ghoste, indtil en fyr fortalte mig at det var forfærdeligt, fordi man netop tænker, hvad i alverden kan der være sket...".
- "Ja, det er nogle gange nemmere og man glemmer ofte at man selv bliver ked af det, hvis det var omvendt".
- "Har altid prøvet på at behandle folk ordentligt, som om jeg sidder overfor dem. Men hvis man får 3 likes på én gang må man prioritere, da det bliver noget rod, hvis man skriver med for mange på én gang".
- "Har måske lavet lidt simmering, når jeg skrev med flere på én gang. Men det var en dårlig idé, for kunne ikke gå i dybden med nogen af dem. Men jeg har gjort det".
- "Jeg har trukket et afslag ud, fordi jeg undersøgte noget andet imens. Kun på skrift. Inden møde. Fordi jeg ikke kan overskue at skrive med flere på én gang" (sp. 13).

Af ovenstående citater tolkes, at disse respondenter grundlæggende har et fundament af etik og moral, hvilket de søger at efterleve, men i en overvældende proces og uendelige mulighedshorisonter, viser dette sig som udfordrende og i flere tilfælde, ikke muligt. Det italesættes ligeledes hvordan engagement og etik ikke er direkte overførbare, i forhold til at sidde overfor personen, kontra det at skulle forholde sig til mange muligheder for kontakter på én gang. Heraf tolkes; dette sker i manglende direkte interaktion og nærvær og ikke kræver samme grad af forpligtethed i relationen, hvorfor den sociale ansvarlighed reduceres (Wildemeersch mfl. in Illeris, 2014).

Individet kan forblive i sin selvopfattelse i fraværet af oplevelsen af modtagers reaktion. *"Reduktionen af det etiske til en sådan 'selv-orientering' synes at indebære alvorlige begrænsninger for menneskelig kompetence og behov for social ansvarlighed, omsorg og tilhørsforhold"* (Wildemeersch, mfl., in Illeris, 2014:316). I online-interaktionen udebliver fortolkning af kropssprog,

toneleje, ansigtsmimik, kemi og den underlæggende stemning, hvilket har betydning for graden af involvering og forpligtethed i samtalen, samt for at danne tilknytning og desuden føle omsorg og ansvar for modpartens humør og følelser (ibid.).

Flere respondenter viser sig bevidste omkring, ikke at tage onlineindtrykket for alvorligt, og har via erfaringen udviklet retningslinjer for at kommunikationen online, ikke bør vare ved for længe forud et reelt og fysisk møde. *"Det afgørende er at der ikke går for lang tid eller bliver skrevet for mange beskeder før man aftaler et møde. For mit vedkommende dør noget af det spontane og det menneskelige; jeg kan simpelthen ikke vurdere et menneske jeg ikke har mødt endnu, over en app i alt for lang tid"* (sp. 10). Her italesætter respondenterne både hvordan, det er vanskeligt at vurdere en andens personlighed online og hvorledes dette stiller urimelige krav til graden af involvering i et menneske, der endnu ikke er en reel relation til.

Diskursen i dating-universet

Selvtillid, stalker eller forstyrrelse af privatlivets fred?

Undersøgelsens sidste spørgsmål lyder; kunne du finde på at tage kontakt til en fremmed i det virkelige liv, hvis du var interesseret? (sp. 27). Bevæggrunden for dette spørgsmål var hvorvidt respondenternes selvtillid kunne bære at handle på en interesse i en sårbar og ukendt situation. Dette med afsæt i, at en stor del af hvad der foretages i hverdagslivet, har mulighed for at foregå digitalt, hvor individer er delvist beskyttede mod direkte konfrontation eller afvisning. Dette søgtes opklaret som følge af en undring; hvorvidt individer kan aflæres at stille sig selv i sårbare situationer, eller miste evnen til at håndtere det, i 'den virkelige verden'.

Dette spørgsmål udsprang af Albert Banduras (canadisk-amerikansk psykolog, professor ved Stanford University) teori om self-efficacy, hvilket kan beskrives som selv-effektivitet eller handlingstillid. Ifølge Bandura er mennesket i højere grad drevet af, hvad dette (selv) tror på, snarere end hvad der er objektivt og kollektivt ses som værende af værdi. Individets motivation vil ligge dér, hvor det giver mening for den enkeltes livsverden, uanset om denne er bevidst om dette eller ej: *"People's level of motivation, affektive states, and actions are based more on what they believe than on what is objectively the case"* (Bandura, 1995:2). Således har individets underlæggende følelsesmæssige sindstilstand også indvirkning på, hvordan dette tænker og handler og i hvilken grad efficacy kan udøves.

Omkring en tredjedel har svaret nej og de resterende har svaret ja i forhold til, at tage initiativ til at kontakte en fremmed. Dog forudsætter størstedelen af ja-besvarelsenerne, at dette foregår i bestemte kontekster, eller at der er forudgående kendskab til personen, fx at det er i byen, ved

sociale lejligheder, har indtaget alkohol, kender personens status, eller denne er en bekendt af ens netværk. I nej-besvarelsener findes begrundelser som generthed, lavt selvværd, det er for grænseoverskridende, bange for afvisningen, eller at det er meget nemmere over en skærm. Nogle tænker at de godt kunne, men oplever at de ikke får handlet på det og forbliver tilbageholdende.

Særligt tre eksempler gav indblik i dating som social konstruktion, med tilhørende diskurs, hvor en bestemt adfærd anses som værende korrekt social praksis:

- "Ja. Man ved jo aldrig. Dog ikke være en form for stalker".
- "Ikke specielt. På den måde ynder jeg ikke at forstyrre folk".
- "Jeg får det nok ikke gjort, desværre. Det er så meget nemmere at stikke en føler ud online, end det er i det virkelige liv" (sp. 27).

Af dette udledes, at individerne i den sociale konstruktion, tilgår fænomenet dating og det at skabe nye relationer ud fra en fælles og samstemt forståelse, der ikke nødvendigvis er italesat, men ses som noget selvfølgeligt. *"En diskurs er [...] tildelingen af en bestemt betydning til hændelser, fænomener eller situationer [...] de fortællinger, vi skaber om, hvordan vi tolker og forstår den verden vi lever i"* (Ingemann mfl., 2009:127).

En yngre respondent beskriver i spørgsmålet, omkring forventning og erfaring med online dating, at dette kan være svært at vurdere på, når det er den eneste form denne har erfaring med. Diskursen for dating bliver blandt andet, at det ikke anses som acceptabel adfærd at kontakte fremmede i virkeligheden, alene af den grund at man kunne være interesseret (Andreasen mfl., 2017). Af udtalelserne, tolkes at individer kan være hæmmede af, hvorvidt andre oplever dem som 'underlige', desperate og grænseoverskridende, da dette tilsyneladende ikke er inden for normen, når det kommer til dating i dag. I ja-besvarelsener, ses imidlertid at der kan være noget at vinde ved at overskride denne usynlige grænse:

- "Ja, det kunne jeg godt, man vinder ikke noget ved ikke at prøve".
- "Ja, det værste er et nej tak. Det bedste, der kunne jo komme noget godt ud af det".
- "Absolut, det er langt mere attraktivt end at mødes over en skærm...".
- "Ja, det kunne jeg sagtens. Det er mødet i virkeligheden, jeg synes er mest interessant. Det er dér det er mest interessant for mig i hvert fald" (sp. 27).

Resultatet af undersøgelsen bærer ikke overordnet præg af, at det skulle være hverken lettere eller vanskeligere at finde kærligheden online, kontra i det virkelige liv, dog er der evidens for at processen bidrager til oplevelsen af, at det er blevet en vanskelig opgave. Frustration og energi-investering opleves i en forholdsvis mentalt krævende proces, da individer stilles overfor et massivt sorterings- og analysearbejde, samt processen på sin vis er bagvendt: "[...] *det er jo mega ærgerligt at normen er sådan, at du ikke kan tage kontakt til en du møder på gaden – for der kan man fornemme lugt, statur, kropssprog, smil, øjne og stemme – som jo alt sammen spiller ind*" (sp. 27). I første kontakt i virkeligheden, vil yderligere udforskning af relationen basere sig på tiltrækning og kemi, og derefter på pragmatiske spørgsmål. I onlineinteraktionen, vil individer være nødsaget til at analysere på de data der er til rådighed, hvilket leder til vurdering af relevans for at møde vedkommende i virkeligheden (Illeris, 2013). Herefter afsløres hvorvidt der eksisterer gensidig tiltrækning og kemi, som sidste del af processen.

Der tolkes; i konteksten hvor herværende undersøgelse finder sted, at i diskursen inden for dating bredt accepteres, at den indledende kontakt udvælges online, efter visse kriterier og herefter vurderes relevans og potentiale for et reelt møde. Dermed bliver det grænseoverskridende at tage den første kontakt i 'den virkelige verden', da dette implicit ikke er korrekt adfærd i datingprocessen.

En respondent italesætter hvorledes diskursen lægger op til noget nær perfektion, når det kommer til at profilere sig selv online: "[...] *man er mere kritisk end i virkeligheden, online er der mange ting der lige skal passe til det perfekte billede på en kæreste. Møder man en IRL er det hele ikke så vigtigt*" (sp. 18). En anden beskriver ligeledes oplevelsen af, at disse 'urealistiske' høje forventninger flourerer i denne diskurs for onlinedating og hvordan denne har erfaret, at kvaliteten af de individer der kan tiltrækkes online, ikke måler sig med de individer vedkommende tiltrækker i 'det virkelige liv' (sp. 21).

Hertil ses ligeledes tendens til, at adfærd og oplevelser i det digitale rum som social praksis ikke er direkte overførbare til 'offline liv' og respondenter er i erfaringen med fænomenet blevet bevidst herom, og stiller sig undrende i forhold til, hvorfor dette opleves som markant anderledes, og denne 'jagt' på perfektion er udbredt i online-dating. Respondenten italesætter en følelse af at være nedslået i oplevelsen af kun at kunne tiltrække, mindre attraktive kvinder online, modsat i offline liv, hvor denne bekræftes i at besidde værdi i forhold til at tiltrække langt mere attraktive kvinder.

Heraf tolkes; samstemt med Goffmans teori, hvorledes selvrepræsentation er en fælles opgave at opretholde, da individers identitet og personlighed ikke kan bæres alene, men kun eksisterer i kraft af samspillet med andre (Illeris, jf. Burr, 2013). I forlængelse heraf, er respondenter præget

af at disse ydre påvirkninger (her det sociale samspil) kan styrke, men ligeledes udfordre selv-identiteten, og denne betragtes som grundlæggende skrøbelig, da egen fortælling om selvet ikke bekræftes. (Giddens, 1996).

"Ja, når nogle dømmer mig på et forkert grundlag, kan jeg godt blive kortvarigt ramt" (sp. 20).

Afslutningsvis, bekræftes det endnu engang, at individer bliver udfordret i identitetsopfattelse og kan blive ramt på selvværd i brugen af online-dating og de erfaringer dette medfører. Disse følelsesmæssige udsving, italesættes til stadighed som forbigående, samt ikke en tilstand der umiddelbart er dominerende i individers øvrige liv.

Konklusion

I undersøgelsens resultat ses evidens for at udviklingen af flere identiteter, eller roller i det digitale rum opleves som værende en implicit og naturlig del af det at begå sig socialt online og omskiftning i roller giver ikke anledning til identitetsforvirring. I konteksten opleves direkte og grænseoverskridende adfærd i kommunikationen med potentielle partnere, hvilket beskrives som ubehageligt og uønskeligt. Trods dette, formodes denne adfærd kun at praktiseres i det digitale rum og vurderes ikke en del af modpartens adfærd i offline-personlighed. Individer kan i erfaringen med online-dating opleve uoverensstemmelser mellem det indtryk andre giver i profiler og adfærd, i forhold til den faktiske oplevelse af personen i det fysiske møde. Dette kan skyldes at der søges at reklamere for sin person via en optimeret udgave af selvet, være udtryk for at spejle sig i andre, og søge at tilpasse sig det der opleves som værende normen, eller resultatet af at et givent individ opfatter sig selv og sin identitet som anderledes end det faktiske tilfælde.

Størstedelen har oplevelser med at blive ufølsomt behandlet, men flere mener ikke selv at have udsat andre for ufølsom adfærd online. Dette konkluderes som værende resultat af en grundlæggende moral og etik, hvilken individer identificerer sig med. Størstedelen anerkender, som følge af, massiv selekteringsproces, at have udsat andre for adfærd hvilken de aldrig kunne se sig selv praktisere i 'det virkelige liv'. Den ene halvdel udvikler en resiliens og i afstandtagen påvirkes ikke synderligt af oplevelserne uanset udfaldet. Den anden halvdel forsøger at opnå nær relation, stilles sårbare i processen, og oplever de 'resiliente' som useriøse og ufølsomme. Det konkluderes problematisk for opnåelse af succes at individer ikke deler samme mål eller grad af engagement.

Etik og moral for adfærd er ikke direkte overførbare til det digitale rum, da dette stiller urimelige krav til grad af involvering i oplevelsen af relation. Undersøgelsens resultat viser, at selve fænomenet; onlinedating ikke har signifikant betydning for personers selv-effektivitet eller handlingstillid. Individer i erfaringen med fænomenet onlinedating er bevidste omkring, at vurderingen af individer online skal mødes med en vis skepsis, er en mentalt krævende proces og kan være hårdt for selvværdet. Hertil ses individer generelt i stand til at være bevidste omkring, at forstærkning eller forringelse af selvværd ikke baserer sig på en vurdering eller afvisning af individets 'ægte jeg'. Dermed opleves fænomenet ikke som truende på identitetskernen og denne tilstand betragtes som forbigående da det konkluderes; dette fænomen kun gør sig gældende i "aktiv onlinedating" og har dermed ikke langsigtede konsekvenser for selvværd og personens øvrige liv.

Diskussion

Metodevalidering:

Spørgeundersøgelse som metode

Som beskrevet i metodeafsnittet har spørgeundersøgelser sine fordele, men ligeledes også sine mangler som metodetilgang. Heriblandt den social interaktion, både individer imellem men også interviewers påvirkningsgrad, hvilken har mulighed for at bidrage til en tryk stemning og udstråle en troværdighed i oprigtig interesse i informanterne, der vil fordre mere dybdegående og åbne besvarelser. Herforuden sås i besvarelserne, tegn på at nogle spørgsmål ikke var formuleret tydeligt nok hvilket har haft konsekvens for hvad der er blevet svaret på. I interviews findes mulighed for at uddybe og guide informanter i ønsket retning og desuden rette misforståelser undervejs.

Antropologisk perspektiv

Formålet for undersøgelsen var blandt andet at undersøge effektiviteten af relations-dannelse i det digitale rum set i lyset af manglende elementer; som den fysiske interaktion og reel kontakt. Dette fænomen kan ikke undersøges via traditionelle feltstudier hvor forsker indgår i felten, da dette fænomen eksisterer i kraft af det digitale rum og i fravær af direkte interaktion. På dette stadie foregår onlinekontakten én-til-én og er præget af diffust og fragmenteret kommunikation, da individer lines op som en 'buffet' hvor der vælges til og fra, og dette sker ud fra grov sortering og i et højt tempo. I egen optik i et antropologisk perspektiv, undersøges sociale relationer og fænomener optimalt i udfoldelsen i egen kontekst, ved at indgå i felten og observere på det der netop ikke italesættes, eller i det daglige giver anledning til granskning eller spørgsmål. Paradoksal kan dette fænomen; online-dating ikke udforskes i felten, da dette eksisterer i kraft af at netop den sociale og fysiske interaktion er fraværende. Jeg kunne have trukket på egne erfaringer ved at deltage i onlinedating-apps, men dette vurderes ikke at være tilstrækkeligt kvalitativt eller fordrende for valide resultater.

Metodetriangulering: Udforskning af datingprocessens næste fase: Mødet i 'virkeligheden'

Det ville have været relevant at udføre single- eller gruppeinterviews, i forhold til emnet der omhandler erfaringen i det fysiske møde efter online-kontakten. Dette både for at afsøge om mødet i virkeligheden er skelsættende anderledes, men ligeledes for at drage nytte af interviewsituationens fordele som; interviewers påvirkningsgrad, den trygge relation, mulighed for at uddybe og styre informanter i den ønskede retning, afklare misforståelser, kropssprog, ansigtsmimik etc.

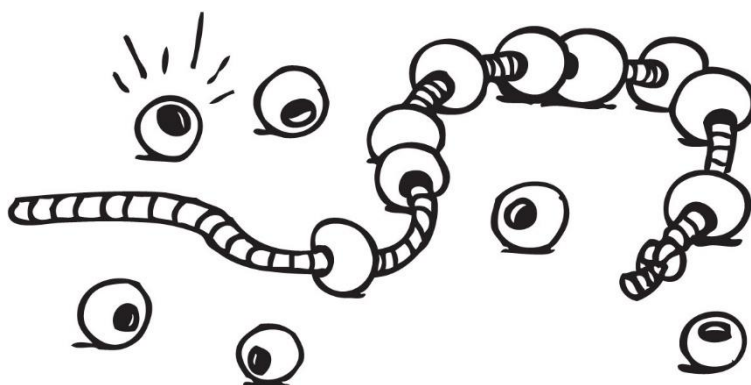
Dette oplevedes ikke muligt, da dette ikke alene ville kræve en særskilt problemformulering, eller udvidelse af den eksisterende, samt efter onlineundersøgelsens afslutning ville rå data være overvældende, i forhold til det tidsmæssige aspekt.

Socialkonstruktivisme som videnskabsteoretisk ståsted

Er onlinedating et samarbejdende fællesskab, eller nutidens svar på en telefonbog, med uanede muligheder for nye kontakter? At tilgå undersøgelsen med afsæt i et socialkonstruktivistisk perspektiv, oplevedes fra start som det oplagte valg.

Som beskrevet i afsnit om videnskabsteori, findes i dette paradigme nogle gennemgående pointer, hvilke understøtter onlinedating-plattformen som en social konstruktion. Imidlertid, i processen af udarbejdelse af analysen, trådte nye perspektiver frem hvilke bærer præg af, at på trods af at onlinedating-apps og websites overordnet er tematiseret som et socialt netværk med henblik på at skabe relationer så viser empiri, sammenholdt med teori, at dette fænomen snarere er en konstruktion af særskilte individer med individuelle og egocentriske bevæggrunde, og ofte ikke har et klart mål eller formål med deltagelsen i konstruktionen; online-dating.

I rapporten redegøres for, at det ikke var fænomenet online-dating i sig selv, der var genstand for undersøgelsen, men hvordan dette bliver til i samspil mellem individer i et deltagerstyret system. Uden dette system med tilhørende diskurs, ville fænomenet ikke eksistere. Billedligt talt, repræsenteres fænomenet som perler på en snor, hvor hver enkelt perle repræsenterer et individ og snoren; online dating som den bærende konstruktion der skaber forbindelsen. Individer indgår i samme mønster, men har ikke nødvendigvis en direkte forbindelse med hinanden, og konstruktionen opretholdes ligeledes i kraft af de individer der indgår heri.

<http://clipart-library.com/free> - no copyrights

I valget af andet videnskabsteoretisk ståsted, formodes at have tilvejebragt nogle markante anderledes fund, da dette ville have været bestemmende for valg af teori, formuleringen af spørgsmål, metodetilgang og et andet blik på empiri og efterfølgende analysearbejdet. Empirien

indeholder megen data der ville være brugbart og relevant for mangeartede analyser, blot med afsæt i et anderledes perspektiv.

Forskers forbløffelse

Dette kandidatspeciale blev til med afsæt i en forforståelse og tese omkring, at online-dating kan have massive følelsesmæssige konsekvenser, kan nedbryde selvværd og skabe forvirring omkring identitet. I forlængelse af dette formodedes at gøre fund i empirien der ville tydeliggøre, hvorledes disse påvirkninger manifesterede sig i individers øvrige liv, og tilmed kunne have konsekvenser for lærings-, personlig- og psykisk udvikling. Til egen forbløffelse viste det sig ikke at være tilfældet. I analyseprocessen blev det tydeligt, at som formodet havde fænomenet påvirkningsgrad på humør, selvværd, selvtillid og havde indvirkning på identitetsdannelse; på trods af dette ses ikke evidens for gennemgribende konsekvenser i personers 'offline liv'. I de tilfælde hvor onlinedatings effekt oplevedes som for intenst og psykisk påvirkning kom til udtryk i 'offline situationer', kunne der ved at holde en pause fra online-dating findes ind til sit stabile selv igen.

Konsekvenser på sigt

Flere forskere (Bandura, Brinkmann, Giddens) italesætter hvorledes det 'indre kompas' for selektering i værdier og mening er brudt sammen, som følge af en overlevelsestrategi i et omskifteligt samfund med utallige muligheder. Individer bliver nødsaget til at omstille og navigere i kaos og bliver tiltagende ringere til at genkende sand værdi og optimal prioritering. Det kan diskuteres hvorvidt denne jagt på oplevelsen af værdi er et udtryk for, at individer ikke føler at det er nok at opleve fænomener, men at disse skal dokumenteres for at indgå i repræsentationen af selvet. I dette konstante dokumentationsarbejde kan individer miste fornemmelsen af, at det at opleve fænomener er værdifuldt i sig selv. Billedligt talt; som at tage på ferie uden kamera, for at opleve uden behov for at dokumentere oplevelsen.

Hertil mistes kollektivt fokus, samt etik og moral udviskes i reducere af social ansvarlighed, som følge af øget individualisering (Wildemeersch mfl.). Dette beskrives som en nødvendighed som følge af senmoderniteten og denne omstillingsparathed skal på sin vis være et værn for individet, for ikke at miste overblik, eller blive hægtet af i mødet med infostrømme og mulighedshorisonter (Ziehe). De anvendte teoretikers perspektiver og forskning der er anvendt i herværende undersøgelse, tydeliggør nødvendigheden af at udvikle modstandsdygtighed og plura-identiteter for at imødekomme en kontinuerlig omskiftelighed og dermed uvished. I øget selvcentrering og denne afstandtagen til andres følelser, behov og mål, vil medføre en distancering der kan vanskeliggøre at løse bredere og kollektive problemer i samfundet (Bandura). Når undersøgelsens resultat viser evidens for, at påvirkningsgrad af online-datings bruges selvværd og selvfølelse

ikke er permanent og desuden alene eksisterer i 'aktiv online-dating', vil det i egen optik ikke være muligt at sige noget om vidtrækkende konsekvenser på længere sigt.

Her menes, at hverken egen eller andres forudgående undersøgelser kan nå frem til et klart svar herpå. Dette ville kræve flere og dybdegående undersøgelser, hvor massive mængder af faktorer skal tages i betragtning. Herværende undersøgelse er blot et lille indblik i online-dating som værende social praksis. Med tanke for hvor flittigt datingapps anvendes og på sin vis implicit i samfund ses som 'måden' man søger relationer på, hvad enten det er af romantisk eller seksuel karakter, kan dette betragtes som ét stort uudforsket hav, der kan bidrage til mangeartede svar på multiple spørgsmål i blandt andre, problemstillinger relateret til sociale relationer. Når der tiltagende forskes i fx selvværd, langvarig stress og depressioner, udspringer disse fænomener af et gennemgående pres og belastning i individers tilværelse, hvorfor det kan diskuteres hvorvidt noget af dette pres kan stamme fra, hvorledes 'vi fjerner os fra hinanden' og konstant skal genopfinde os selv og tilmed optimere til den bedste version muligt. Hermed udledes, at det er komplekst at 'optrevle' og analysere på hvor omfattende konsekvenserne af online-dating er i forhold til individers øvrige liv på længere sigt, og som helhed.

Litteraturliste

- Andreasen, Karen E. m.fl., (2017).: *At undersøge Læring*. (1. udgave). Samfundslitteratur 2017.
- Bandura, Albert (1995).: *Self-efficacy in Changing Societies*. (First published 1995, Transferred to digital printing 2009). Cambridge University Press 1995.
- Bandura, Albert (1997).: *Self-efficacy: The exercise of control*. W.H Freeman & co. 1997.
- Bjørnstrup, Victor m.fl., (2015).: *Netværkssamfundet - "Jeg er på, altså er jeg"*. (2. udgave, 1. oplag) Forlaget Columbus og forfatterne 2015.
- Brinkmann, Svend (2012).: *Kvalitativ udforskning af hverdagslivet*. (1. udgave, 1. oplag). Hans Reitzels Forlag, København 2013.
- Brinkmann, Svend & Tanggaard, Lene (2015).: *Kvalitative metoder – en grundbog*. (2. udgave, 3. oplag). Hans Reitzels Forlag, 2015.
- Brinkmann, Svend (2016).: *Ståsteder - 10 gamle ideer til en ny verden*. (1. udgave, 5. oplag). Gyldendal.
- Christiansen, Hans-Christiansen & Rose, Gitte B. (2017).: *Sociale medier*. Hans Reitzels Forlag.
- Egholm, Liv (2014).: *Videnskabsteori – Perspektiver på organisationer og samfund*. Hans Reitzels Forlag.
- Giddens, Anthony (1996).: *Modernitet og selvidentitet – Selvet og samfundet under sen-moderniteten*. Dansk udgave: Hans Reitzels Forlag A/S, København 1996.
- Goffman, Erving red. Jørgensen, Stig W. (2014).: *Hverdagslivets rollespil*. (1. udgave). Samfundslitteratur 2014.
- Hasse, Cathrine (2012).: *Kulturanalyse i organisationer – Begreber, metoder og forbløffende læreprocesser*. (1. udgave, 2. oplag). Samfundslitteratur 2011.
- Illeris, Knud (2012).: *49 tekster om læring*. (1. udgave, 4. oplag). Samfundslitteratur 2012.

Illeris, Knud (2013).: *Transformativ læring & identitet*. (1. udgave). Samfundslitteratur, 2013.

Illeris, Knud (2015).: *Læring*. (3. udgave, 3. oplag). Samfundslitteratur 2015.

Ingemann, Jan m.fl. (2019).: *Kvalitative undersøgelser i praksis – Viden om mennesker og samfund*. (1. udgave, 2. oplag). Samfundslitteratur.

Jarvis, Peter.: *Livslang læring - et flertydigt begreb*. In Illeris, Knud (2012).: 49 tekster om læring. (1. udgave, 4. oplag). Frederiksberg C.: Samfundslitteratur 2012.

Wahlgren, Bjarne & Aarkrog, Vibe (2013).: *Transfer – Kompetence i en professionel sammenhæng*. (1. udgave, 2. oplag). Forfatterne og Aarhus Universitetsforlag 2013.

Wildermeercsh, Danny mfl.: *Livslang læring & social ansvarlighed*. In Illeris, Knud (2014).: *Tekster om læring*. (1. udgave, 6. oplag). Roskilde Universitetsforlag 2000.

Ziehe, Thomas, red.: Jacobsen, Jens Christian & Fink, Hans Christian mfl. (2004).: *Øer af intensitet i et hav af rutine*. Thomas Ziehe og Forlaget politisk revy.

Artikler

Botnen, Ernst Olav m.fl. (2018).: *Individual differences in sociosexuality predict picture-based mobile dating app use*. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2018.04.021>. Elsevier 2018.

Crocker, Jennifer & Park, Lora E. (2004).: *The Costly Pursuit of Self-Esteem*. https://www.researchgate.net/publication/8582419_The_Costly_Pursuit_of_Self-Esteem. American Psychological Association 2004.

Strubel, Jessica & Petrie, Trent A. (2017).: *Love me Tinder: Body image and psychosocial functioning among men and women*. (Research report). <https://dx.doi.org/10.1016/j.bodyim.2017.02.006>. Elsevier 2017.

Whyte, Stephen & Torgler, Benno (2016).: *Things change with age: Educational assortment in online dating*. <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0191886916312193> (Elsevier, 2016)

Medier

Bastrup, Emil jf. filosof Jensen, Anders Fogh (2019).: *Filosof om digital kærlighed: Tinder gør noget «perverteret ved os*. Artikel bragt i Politiken 9. juli 2019. <https://politiken.dk/indland/art7278726/Tinder-g%C3%B8r-noget-%C2%BBperverteret%C2%AB-ved-os> (Indhentet 07.04.2021).

Brinkmann, Svend (2018).: *Når vi klamrer os til andre mennesker, skyldes det, at vi aldrig får styr på livet alene*. Bragt i Politiken 8. oktober 2018. <https://politiken.dk/kultur/art6751668/N%C3%A5r-vi-klamrer-os-til-andre-mennesker-skyldes-det-at-vi-aldrig-f%C3%A5r-styr-p%C3%A5-livet-alene> (Indhentet 07.04.2021).

Hviid, Sofie (2016).: *Derfor holdt han op med at skrive – Efter daten blev der længere og længere mellem hans beskeder. Nu ved jeg, at jeg blev udsat for icing – datingverdenens svar på et rødt kort*. Artikel bragt i Eurowoman – ALT.dk, 2. februar 2016. <https://www.alt.dk/artikler/derfor-holdt-han-op-med-at-skrive> (Indhentet 07.04.2021).

Jensen, Tobias Roed (2018).: *Studier: Tinder-dating nedsætter selvværdet og gør dig mere trist*. Artikel bragt i Jyllandsposten 6. juni 2018. <https://jyllands-posten.dk/livsstil/digitalt/ECE10664791/studier-tinderdating-nedsaetter-selvvaerdet-og-goer-dig-mere-trist/> (Indhentet 07.04.2021).

Nebelong, Amalie (2015).: *Derfor er det blevet sværere at finde kærligheden – Ekspert fraråder netdating*. Artikel bragt i Eurowoman – ALT.dk, 6. juli 2015. <https://www.alt.dk/artikler/derfor-er-det-blevet-svaerere-at-finde-agte-karlighed> (Indhentet 07.04.2021).

Vinther, Stine (2020).: *Tinder og Happn-storforbruger: Datingmiljøet har ødelagt mig. Et virvar af dopamin, serotonin og endorfiner har gjort mig afhængig*. Debatindlæg bragt i Politiken 30. januar 2020. <https://politiken.dk/debat/debatindlaeg/art7618590/Datingmilj%C3%B8et-har-%C3%B8delagt-mig.-Et-virvar-af-dopamin-serotonin-og-endorfiner-har-gjort-mig-afh%C3%A6ngig> (Indhentet 07.04.2021).

TV

Cillemouse – den falske virkelighed (set 2021) TV2 dokumentar om sociale medier.
<https://play.tv2.dk/programmer/dokumentar/serier/cillemouse-den-falske-virkelighed>

Love is blind (set 2020) Netflix reality program om dating. https://www.netflix.com/search?q=love%20is%20blind&suggestionId=81142244_video&jbv=80996601

Jagten på selvværd

– en artikel om positiv og negativ forstærkning af adfærd i onlinedating

Introduktion

Denne artikel er en del af det afsluttende kandidatspeciale; "Dømt på et forkert grundlag", omhandlende individers brug af online-dating, og dette fænomens indvirkning på identitet og selvværd. Det konkluderedes af undersøgelsens analyse, at påvirkningsgraden af selvværd og identitet var af omfattende karakter, men disse påvirkninger var forbigående og begrænset enten til selve konteksten, eller til perioder med aktiv 'online-dating'. Individer kunne ophæve lav selvfølelse ved at søge ud af konteksten. Endvidere viste resultatet, at der i denne kultur for online-dating eksisterer en individualiseret adfærd i overdreven grad, hvor individer praktiserer en distinkt adfærd, i søgen på opretholdelse af selvrepræsentationen og jagten på bekræftelse fra andre brugere. Denne adfærd formodedes desuden kun udpræget at eksistere i det digitale rum. Dette affødte spørgsmål omkring, hvad denne adfærd er drevet af, ud fra et behavioristisk perspektiv.

Effektloven

E. L. Thorndikes effektlov (1906), beskriver hvorledes responser, hvilke, efterfølges af en behagelig oplevelse, efter sandsynlighed vil gentages, mens responser der resulterer i ubehagelige oplevelser, gradvist vil ophøre (Nielsen & Tanggaard, 2018). Thorndikes teori ses som grundlægger for pædagogisk psykologi og behaviorismen. Senere behandledes Thorndikes effektlov af B. F. Skinner i 1974.

Skinner mente at psykologien og psykologiske analyser bør basere sig på det der kan observeres direkte, nemlig adfærd og ikke med fokus på indre kognitive (skjulte og formodede) strukturer og tanker. I denne artikel, vil nogle af Skinners begreber anvendes, men der tilsluttes ikke hans radikale form for behaviorisme "[...] *hvor alle menneskelige handlinger kan forstås i forhold til deres konsekvenser*" (Nielsen & Tanggaard, 2018:40). Hertil vil artiklen have sit fundament i den kognitive behaviorisme, hvilken lægger mere vægt på kognitiv socialpsykologi og kognitive teorier (Edward Tolman, 1948). Dette ud fra tænkningen om at; "[...] *menneskers handlinger er styret af kognitive 'maps'* [...]" (Nielsen & Tanggaard, 2018:40). En anden udvikling af behaviorismen, med afsæt i at være af udpræget af social karakter, betragter det sociale element som afgørende i forståelsen af læreprocesser (Miller & Dollard, 1941/1967). (Illeris, 2015:52). I forlængelse af

dette, vil resultatet formes samstemt med, at menneskers adfærd og kognitive strukturer må betragtes som en helhed, i søgen på begrundelsen for individers motivation og adfærd.

Behaviorismetænkningen, læner sig op ad den logiske positivisme som videnskabsteoretisk fundament, da den logiske positivistiske tilgang søger at finde frem til årsagsvirkninger og årsagssammenhænge og finde frem til en logisk forbindelse imellem to givne fænomener, og kendetegnes ved at slutte induktivt og dermed gøre brug af empiriske metoder: *"For at undersøge om hypoteser, regler og love er gyldige kræves det, at alle udsagn kan verificeres gennem studier af virkeligheden"* (Egholm, 2014:79). Empirisk dataindsamling, udførtes via en anonym online spørgeundersøgelse, hvor 76 respondenter adspurgtes i hvilket omfang brugen af onlinedating havde indvirkning på selvværd, identitet og adfærd.

Positiv forstærkning

Simpelt forklaret, vil handlinger der fører til noget positivt, blive gentaget. Forstærkningen bliver til i kraft af individers øgede motivation til at gentage en given handling, i oplevelsen af at denne handling har det ønskede afkast (Nielsen & Tanggaard, 2018). I konteksten online-dating, vil i de skriftlige besvarelser kunne ses tydelige positive forstærkningsfaktorer i form af, likes, match, komplimenter til billeder og profil.

"Jeg oplevede at det jeg søgte, det fik jeg" (sp. 8).

"Jeg er faktisk blevet gladere for mit spejlbillede, fordi jeg har modtaget mange komplimenter og er blevet bekræftet" (sp. 19).

Her italesættes hvorledes der henholdsvis opleves at få det ønskede afkast af sine handlinger og ligeledes hvordan oplevelsen af 'belønning', giver anledning til at handlingen vil gentages. I empirien ses andre motivationsfremmende faktorer som; at holde nogen hen for samtidigt at afsøge mediet for bedre 'versioner': *"Det kunne jo være at der var en endnu sødere bag næste swipe"* (sp. 12). Hertil finder nogle respondenter det frigørende, at kunne 'afprøve' over tekst først og via distancen føle sig mere selvsikker. Omvendt opleves også, at brugere i kraft af denne distance kan udøve grænseoverskridende adfærd, der ikke formodedes at være tilfældet udenfor online-konteksten. Selve anerkendelsen og erhvervelse af komplimenter synes at være den dominerende motivationsfaktor hos brugerne. Der bruges termer som: Bedre humør, positivt kick, total optur og spænding i kroppen og *"[...] positiv påvirkning af mit selvværd!"* (sp. 21).

Negativ forstærkning

Denne form for forstærkning ses ikke mindre effektiv end den positive, men motivationen bag handlingen er ikke at få noget behageligt til at være ved, men derimod at få noget ubehageligt til at ophøre (Nielsen & Tanggaard, 2018).

"Jeg fandt det stressende. Men jeg var også kun på tjenesten en enkelt eftermiddag, før det blev for meget" (sp. 18).

"Ja, det har gjort mig nervøs og angst. Har stoppet med det flere gange for at koncentrere mig om alt andet i mit liv" (sp. 18).

Her italesættes, hvorledes handlinger ikke har givet det ønskede afkast, og tilmed en ubehagelig oplevelse, hvorfor brugere vælger at søge ud af konteksten for at mindske ubehaget. Flere beskriver ufølsom adfærd fra andre brugere, manglende match, det er for overfladisk og i det hele taget manglende bekræftelse på egen selvopfattelse, som værende motivation for at holde en pause fra online-dating.

Udslukning

Når en given adfærd, eller handling, ikke fører til det ønskede afkast, vil denne adfærd sandsynligt gradvist ophøre og udslukkes (Skinner, 1974). (Nielsen & Tanggaard, 2018).

"Nej, jeg forventede ikke noget "afkast" og droppede derfor også dating-apps efter en rum tid, hvor det til sidst blev noget trægt" (sp. 8).

"Man kan nemt miste troen på, at det overhovedet er muligt at finde en kæreste online" (sp. 22).

I ovenstående citater ses en gradvis udslukning, dels grundet manglende ønsket afkast og hertil i erfaringen har mistet troen på, at det på sigt vil give afkast at fortsætte. Hertil beskrives gentagne skuffelser som mindskning af motivation og efterfølgende opgivende sindstilstand.

Trial-and-error

Thorndike forskede i forsøg-og-fejl-læring, hvilket baserede sig på at læring finder sted igennem at forsøge sig frem og lære af sine fejl. Kort sagt; giver det forsøgte succes, vil det indgå i den lærendes erfaringssystem. Omvendt, i tilfælde af uønskede resultater som følge af forsøg, vil læringen svækkes eller udeblive (Illeris, 2015).

"[...] generelt gør sig bedre end de er i virkeligheden – det har jeg mødt masser af gange og så ved jeg efter 5 sek inde i daten at det bli'r et nej tak fra mig" (sp. 14).

"Man lærer hurtigt at man ikke skal tage det så tungt og lidt lægge sådan nogle følelser væk fra starten og mere tage det som det kommer" (sp. 20).

Ud fra tænkningen om trial-and-error, ses brugernes erfaringer med onlinedating fænomenet og hvorledes flere forsøg, har manifesteret sig i en erfaring der gøres brug af fremadrettet. Denne tilpasning ses gennemgående i undersøgelsen, som en nødvendighed for følelsesmæssigt at 'kunne holde til' at benytte denne form for dating over længere tid, eller dette vil kunne nødsage den enkelte til at holde en pause, for at blive stabil igen.

Afhængighed

"En afhængighed siges at opstå efter en forstærkning og vil omvendt svækkes og helt forsvinde, når forstærkningen ikke længere forekommer" (Nielsen & Tanggaard, 2018:38). I erfaringen og i om-talen omkring sociale medier, støttes på ordet; 'like-hunter'. Dette begreb beskrives som en til-stand, hvor motivation for bekræftelse bliver afgørende for adfærd. Det vil sige, at den enkelte enten fremstiller en 'perfekt version' af sig selv online, for at få flere 'likes' eller på datingapps blot swiper til højre, for at se hvor mange der matcher vedkommende, og ikke med grundlæg-gende interesse i disse personer, som motivationen bag. I denne kontekst, onlinedating, vil for-stærkningen således være oplevelsen af bekræftelse fra andre brugere.

"Jeg fandt ud af, at jeg var blevet lidt småafhængig i perioder. Og det var ikke sundt" (sp. 25).

"Man jagter vel lidt det perfekte, for at håbe at folk swiper den rigtige vej?" (sp. 21).

Oplevelsen af bekræftelse vurderes som en kraftig forstærker af adfærd generelt i online-dating, hvilket ses markant i lyset af, at dette medie indledningsvist er billedbaseret, og lægger op til at der skal træffes en forholdsvist hurtig beslutning ud fra dette vurderingsgrundlag. Dette tolkes som værende naturlig adfærd som følge af måden mediet er konstrueret på. For at 'nå igennem' i et virvar af profiler og massiv konkurrence, vil den enkelte føle sig nødsaget til kontinuerligt at vurdere og justere på, hvorledes denne repræsenteres, og hvilke handlinger der giver afkast. Her-til kan denne konstante vurderingsproces medføre, at når der opleves positiv respons på målret-tede anstrengelser, kan denne belønning skabe en afhængighed, for vedvarende følelse af 'posi-tive kick', adrenalin, rus, samt øget selvtillid og selvværd, hvilket kan fjerne fokus fra det oprin-delige formål.

Resultat

Brugerne af onlinedating apps kan i kraft af kommunikation andre brugere opleve en forstærkning af adfærd der fører til det ønskede resultat i form af bekræftelse. I forhold til positiv forstærkning, konkluderes også at det mellemliggende medie skaber en distance, der opleves som fordrende for øget selvsikkerhed, kontra i det virkelige møde. Negativ forstærkning vil få en adfærd, der ikke fører til ønsket afkast, til at ophøre og dette ses i brugeres fravalg af online-dating som følge af ubehagelige oplevelser, eller manglende succes. Hertil vil brugernes erfaringer, sammenstemt med teori om forsøg-og-fejl-læring, medføre en tilpasset tilgang til brugen af online-dating, hvilket kan forhindre fuldstændigt ophør af brugen af mediet, som følge af negativ forstærkning.

Onlinedating platformen konstrueres primært på et billedbaseret vurderingsgrundlag, og i dette konkurrenceprægede medie, kan individer opleve at måtte 'perfektionere' præsentationen af sig selv. Når anstrengelserne giver afkast, kan denne positive respons skabe en afhængighed for at bevare følelsen af bekræftelse og adrenalinrus, hvilket kan konsumere det egentlige formål.

Litteraturliste

Egholm, Liv (2014).: Videnskabsteori – Perspektiver på organisationer og samfund. (1. udgave, 3. oplag). Forfatteren og Hans Reitzels Forlag, 2014.

Illeris, Knud (2015).: Læring. (3. udgave, 3. oplag). Samfundslitteratur 2015.

Nielsen, Klaus & Tanggaard, Lene (2018).: Pædagogisk psykologi – en grundbog. (3. udgave, 3. oplag). Samfundslitteratur 2018.

Rienecker, Lotte mfl. (2016).: Skriv artikler – om videnskabelige, faglige og formidlende artikler. (2. udgave, 2. oplag). Samfundslitteratur 2016.